

Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

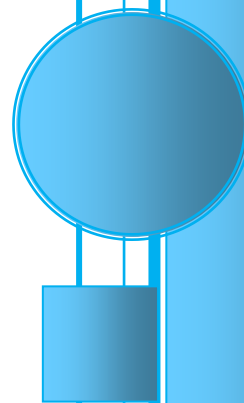


Budapest-Budafoki Református Egyházközség

# HALACSKA REFORMÁTUS ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Ablonczyné Vándor Margit  
Óvodavezető

2013.05.06.





## Tartalom

|         |  |    |
|---------|--|----|
| I.      | Bevezető .....   | 3  |
| I.1.    | Óvodánk adatai.....  | 3  |
|         | Nevelőtestületünk, mely a Pedagógiai Programot készítette: .....       | 4  |
| I.2.    | A Pedagógiai Program jogszabályi háttere: .....                        | 5  |
| I.3.    | Helyzetelemzés .....   | 6  |
|         | Küldetésnyilatkozat .....  | 6  |
| II.     | Óvodánk jellemzői .....  | 8  |
| II.1.   | Gyermekkép .....   | 8  |
| II.2.   | Óvodakép .....   | 8  |
| III.    | Helyi óvodai pedagógiai programunk célja és alapelvei .....            | 10 |
| III.1.  | Óvodai nevelésünk célja .....  | 10 |
| III.2.  | Legfontosabb nevelési alapelveink: .....                               | 10 |
| IV.     | Óvodánk feladatrendszere .....   | 12 |
| IV.1.   | Általános feladataink .....  | 12 |
| IV.1.1. | Az egészséges életmód alakítása .....                                  | 12 |
| IV.1.2. | A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása .....      | 12 |
| IV.1.3. | Érzelmi és erkölcsi nevelés .....                                      | 17 |
| IV.1.4. | Anyanyelvi-, értelmi nevelés .....                                     | 19 |
| IV.2.   | Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése .....             | 21 |
| V.      | Tevékenységformák.....   | 24 |
| V.1.    | Játék.....   | 24 |
| V.2.    | A játék feltételei .....   | 25 |
| V.2.1.  | Élményszerzési lehetőség .....   | 25 |
| V.2.2.  | Többfajta játékhoz megfelelő hely .....                                | 25 |
| V.2.3.  | A játék tartalmának megfelelő játékeszköz és játékszer .....           | 26 |
| V.3.    | Munkajellegű tevékenységek .....                                       | 27 |
| V.4.    | Tevékenységekben megvalósuló tanulás .....                             | 29 |
| VI.     | Tevékenység keretei .....  | 32 |
| VI.1.   | Külső világ tevékeny megismerése .....                                 | 32 |
| VI.1.1. | Természeti környezet megismertetése: .....                             | 32 |
| VI.1.2. | Társadalmi környezet megismertetése .....                              | 33 |
| VI.1.3. | Matematikai tapasztalatok, ismeretek tevékenységekben való alkalmazása | 34 |
| VI.2.   | Bibliai ismeretek.....   | 36 |
| VI.3.   | Verselés, mesélés.....   | 39 |
| VI.4.   | Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka .....                            | 40 |

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

|          |  |    |
|----------|--|----|
| VI.5.    | Ének-zene, énekes játék, gyermektánc .....                 | 42 |
| VI.6.    | Mozgás.....  | 45 |
| VI.6.1.  | Az óvodai testnevelés célja.....                           | 45 |
| VII.     | Az Óvoda ünnepei, hagyományai .....                        | 49 |
| VIII.    | Óvoda kapcsolatai .....                                    | 51 |
| VIII.1.  | Családdal .....  | 51 |
| VIII.2.  | Gyülekezettel .....  | 51 |
| VIII.3.  | Társintézményekkel .....                                   | 52 |
| IX.      | Gyermekvédelem az óvodában.....                            | 54 |
| X.       | Óvodába lépés feltételei.....                              | 56 |
| X.1.     | Az óvodai felvétel .....                                   | 56 |
| X.2.     | A beiratkozáshoz szükséges adminisztratív feltételek.....  | 56 |
| X.3.     | Felmentés .....  | 57 |
| XI.      | Iskolába lépés feltételei.....                             | 58 |
| XI.1.    | A tankötelezettség kezdete .....                           | 58 |
| XI.2.    | Iskolaérettség.....  | 58 |
| XII.     | Az óvoda munkaközösségei .....                             | 59 |
| XII.1.   | Szakmai munkaközösség I. ....                              | 59 |
| XII.2.   | Szakmai munkaközösség II.....                              | 60 |
| XIII.    | Az óvoda szakmai dokumentumai.....                         | 61 |
| XIII.1.  | Óvoda szintű szakmai dokumentumok:.....                    | 61 |
| XIII.2.  | Csoportos szakmai dokumentumok.....                        | 62 |
| XIV.     | Óvodai élet megszervezésének elvei.....                    | 63 |
| XIV.1.   | Az óvoda munkarendje .....                                 | 63 |
| XIV.2.   | Az óvoda gazdálkodása .....                                | 64 |
| XIV.3.   | Óvodánk személyi feltétele .....                           | 64 |
| XIV.4.   | Óvodánk tárgyi feltétele .....                             | 65 |
| XIV.4.1. | Helyiségeink: a mellékelt alaprajzon .....                 | 65 |
| XIV.4.2. | Berendezés .....   | 65 |
| XIV.4.3. | Programunk megvalósításához szükséges eszközrendszer ..... | 66 |
| XV.      | Legitimációs záradék.....                                  | 68 |
| XVI.     | Függelék.....  | 69 |

# Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

## I. BEVEZETŐ

### I.1. Óvodánk adatai

|                               |  |
|-------------------------------|--|
| Az intézmény neve:            | Budapest-Budafoki Református Egyházközség Halacska Református Óvoda  |
| Székhelye:                    | 1221 Budapest, Törley tér. 3-4.<br>Férőhely száma: 175<br>Csoportok száma: 7<br>Óvodapedagógusok száma: 16<br>Technikai dolgozók száma: 8 +3 |
| Telephelye:                   | 1225 Budapest, Bartók Béla u.4.<br>Férőhely száma:70<br>Csoportok száma: 3<br>Óvodapedagógusok száma: 6<br>Technikai dolgozók száma: 3+1     |
| Adószáma:                     | 18234237-1-43  |
| OM azonosító:                 | 1 01706  |
| Működési engedély száma:      | 1826/18/2009/XII   |
| Nyilvántartási szám:          | 3/1998   |
| Statisztikai számjele:        | 18234237 8520 01   |
| Tel/Fax: Nagyhalacska         | 06 1 4820224   |
| Tel: Kishalacska              | 06 1 2070141   |
| Honlap:                       | www.halacskaovi.hu   |
| Email:                        | halacskaovi@halacskaovi.hu   |
| Intézmény alaptevékenysége:   | óvodáskorú gyermekek nevelése, iskolai életmódra felkészítése  |
| Alapítója:                    | Budapest-Budafoki Református Egyházközség Presbitériuma  |
| Intézmény fenntartója:        | Budapest-Budafoki Református Egyházközség Presbitériuma  |
| Alapítás éve:                 | 1998   |
| Intézmény felügyeleti szerve: | Magyarországi Református Egyház Dunamelléki Egyházkerület<br>1092 Budapest Ráday u. 28.  |
| Alapító okirat kelte:         | 2008.12.08.  |
| Alapító okirat azonosítója:   | 1/2008.12.21. sz. presbiteri határozat   |
| Az óvoda képviselője:         | a Köznevelési Törvény előírása szerint a vezetéssel megbízott óvodavezető.   |

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

### Nevelőtestületünk, mely a Pedagógiai Programot készítette:

Ambrusz Gáborné

Szirmainé Komjáthy Júlia

Horváthné Nagy Eszter Borbála

Szilágyiné Kokavecz Ildikó

Galambos Gyuláné

Felvégi Bernadett

Apostagi Angéla

Hártóné Apáthy Ágnes

Kovács Katalin

Kiss Melinda

Szenci-Mezei Virág

Csete Nóra Katalin

Duráczkyné Csikós Andrea Zsófia

Heizer Zsanett Elza

Sélleiné Gyenes Krisztina

Vanka Ingrid Beáta

Kiss Sára

Nyíri Leonóra

Pucsok Ágnes

Szénási Eszter

Szilágyiné Csipak Viktória

Kun Mónika

Fehérváriné Orián Júlia

Ablonczyné Vándor Margit

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

### I.2. A Pedagógiai Program jogszabályi háttere:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (H: 2012.09.01-jétől)

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (H: 2012.08.31-i)

A Magyarországi Református Egyház Közoktatási Törvénye 1995. évi I. törvény

2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól

2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

1997. évi XXXI. tv. A Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról

A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996. (VIII. 28.) Korm. Rendelet és módosításai

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (H: 2012.09.01-jétől)

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet (H: 2013.08.01-jétől)

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet (H: 2012.08.31-ig)

32/1997. (XI. 5.) MKM rendelet

A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 2/2005. (III. 1.) OM rendelet (H: 2013.07.31-ig)

Református Óvodai Nevelés Keretprogramja

Az óvoda hatályos Alapító Okirata

## I.3. Helyzetelemzés

Halacska Református Óvodánk a Budapest-Budafoki Református Egyházközség fenntartásában működik; a gyermekek nevelése a biblia tanításának szellemében folyik.

Hálás szívvel tekintünk vissza az Óvoda elmúlt időszakára. Az óvoda épületéből 175 kisgyermeket befogadó, „otthont” adó „fészek” lett. Törley téri épületünk mellett 2009-ben beindíthattuk a Kishalacska telephelyünket a XXII. Ker. Bartók Béla úton, ahol még 70 gyermek nevelését, fejlesztését látjuk el.

15 éven át vezetett, megtartott, és adott erőt az Isten, hogy végezzük feladatunkat. Engedte, hogy bővelkedjünk, növekedjünk, lelkileg és szakmailag, és hogy helyt tudjuk állni. Kegyelem ez, melyet az érdemtelen szeretet, az erő, a békesség, az öröm formájában élhettük át. A múltra visszatekintve hálás szívvel tudunk a jövő felé nézni. Felmérni és felkészülni az előttünk álló feladatokra, hiszen törekszünk arra, hogy mindig többet és jobbat tegyünk. Vágyunk a fejlődésre, hogy megfelelhessünk az Úr Isten előtt, aki tovább lát a mi határainkon, és vezet bennünket.

„Boldog nép vagyunk...” Mert tudhatjuk, hogy óvodánk, a benne dolgozó felnőttek, és a gyermekek, mind az Úr Istené. Ő hordoz a tenyerén minket, Ő enged megvalósulni dolgokat, és Ő adja a gátat is, ezáltal kijelölve az utat, amelyen haladhatunk. Munkánkat meghatározza a felelősségtudat, Krisztus és az emberek előtt. Tudjuk, hogy mi a célunk, ki az, akit képviselünk. Megteszünk emberileg mindent azért, hogy a pedagógiai programunkban meghatározott célok megvalósuljanak. Óvodapedagógusainknak élő kapcsolata van Istennel, és alaposan ismerik a Bibliát.

Működésünket meghatározzák a törvények, és azok változásai. Az új Köznevelési törvény új feladatok elé állítja az óvoda dolgozóit. Szakmailag, és szemléletében is a minőségi, színvonalas működésre helyezi a hangsúlyt. Ez nekünk református óvodában dolgozóknak belső elkötelezettséget kell, hogy jelentsen.

Hálásak vagyunk azért, hogy hatalmas utat tehetünk meg; elsősorban az eszközök biztosításában. A hiányosságokat folyamatosan pótoljuk.

A jelentkező gyermekek létszáma magas. Ez azt mutatja, hogy van igény az óvodára. Küldetésünk: Istentől kért bölcsességgel, és krisztusi szeretettel szolgáljunk.

## Küldetésnyilatkozat

A Budapest-Budafoki Református Egyházközség Halacska Református Óvodájának küldetése, hogy gyermekeiket a keresztyén értékrend alapján, személyes hitünk, életünk példájával, legjobb tudásunknak megfelelően, családi légkörben a szülővel szorosan együttműködve neveljük.

Legszentebb feladatunk:

- hitben, Jézus Krisztus által kapott szeretetben, a másság tolerálásával,
- biztonságban, az egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vételével,
- a képességek, készségek sokoldalú, harmonikus fejlesztésével,
- boldog, kiegyensúlyozott gyermekeket neveljünk.

Olyan óvoda vagyunk, ahol a domináns értéként jelenik meg a hit, szeretet, becsületesség, elkötelezettség, kitartás, bátorság, megbízhatóság, munkaszeretet.



## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

A személyiséget tiszteletben tartva felkészítjük a gyerekeket, hogy iskolára alkalmas személyiségként léphessenek ki a világba.

Mindennek biztosítéka a dolgozók Jézus felé való elkötelezettsége, szakmai ismerete, innovációra való nyitottsága, a minőségi munkára való törekvése.

## II. ÓVODÁNK JELLEMZŐI

### II.1. Gyermekkép

Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Az óvodáskor szenzitív időszak, és a különbözőségek elfogadásában, az inkluzív, a játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkésszé válik. A gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A gyermeknevelés legszentebb feladata, hogy a gyermekek személyiségüket tiszteletben tartva, egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljenek, s esetleg meglévő hátrányaik csökkenjenek, nem adva helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Gyermekeink:

Bátran, bölcsen tudjanak szembenézni az élet örömeivel és megpróbáltatásaival, kihívásaival.

Életkoronként és egyénenként változó szükségletek biztosításával már óvodás korban alapozódjanak meg a boldog és biztonságos élethez szükséges alapvető jellemvonások: hit, szeretet, beleélés (empátia), becsületesség, elkötelezettség, kitartás, bátorság, megbízhatóság, munkaszeretet.

A lélek gyümölcse Isten segítségével jelenjék meg a gyermekek életében.

Tudjanak, és merjenek dönteni.

Szociális képességük nyilvánuljon meg kapcsolataikban, a családban, közösségekben, baráti körben.

Álljanak helyt fizikailag, érzelmileg, lelkileg és értelmileg a feladataikban.

Érezzék azt, hogy Isten mellettük áll támaszként.

### II.2. Óvodakép

Az 1993. évi Köznevelési törvény lehetővé tette, hogy azok a szülők, akik a gyermekeiket vallási és világnézeti meggyőződésük alapján hitben kívánják nevelni, erre lehetőséget kapjanak az óvodai nevelés során is. Továbbá, hogy működjenek olyan óvodák, melynek programjában, a keresztyén szellemben való nevelés dominál. A Magyar Református Egyház engedélyével, és a Református Pedagógiai Intézet segítségével, az óvodák munkájának összehangolásával, az egyházközségek fenntartása alatt létrejöhettek ilyen intézmények.

Ezek alapján kezdte el működését az óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve a Budapest-Budafoki Református Egyházközség fenntartásával, a Budapest-Budafoki Református Egyházközség Halacska Református Óvodája, 1998. szeptember 1.-én. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában és a református óvodai nevelés keretprogramjában foglaltakkal összhangban, a pedagógiai programunk elkészítésénél, a keresztyén világkép kialakítását,

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

a keresztyén erkölcs megalapozását, a bibliai integrációt tartottuk szem előtt. A hittanoktatás, és az a tény hogy az egész napot áthatja ez a légkör, a gyermekek pozitív személyiségének kialakítását segítheti elő.

Pedagógiai kultúránkat az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermek elfogadása, a bizalom, a szeretet, az együttérzés, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a feladatok elvégzésének ellenőrzése és a gyermek fejlődését biztosító sokoldalú, a követelményekhez igazodó értékelés jellemzi. Feladatunk: a fokozatos átmenet elvét szem előtt tartva gyermekeink felkészítése az iskolába lépésre. Óvodánkban az itt töltött idő alatt a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei, miközben az óvoda teljesíti legfőbb (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) funkcióit.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Emellett figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is. Biztosítjuk a gyermek számára a nyugodt, békességes, szeretetteljes légkört, ahol a krisztusi példa áll előttünk. A gyermek személyiségéhez, a legfőbb tevékenységén - a játékon - keresztül kívánunk eljutni, és átadjuk neki mindazokat az emberi értékeket és személyiségformáló műveltségtartalmakat, amely az egészséges fejlődéséhez szükséges. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítanunk, ahol a befogadó attitűd természetessé válik, az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt, és amely nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézményeként kívánjuk kiegészíteni a családi nevelést, biztosítani a gyermeki személyiség védelmét, nevelését, fejlesztését. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk. Figyelembe véve Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket és tiszteletben tartva az életkori sajátosságokat, a gyermek mind teljesebb, egyéni képességeinek kibontakoztatását.

A köznevelés közszolgálat, amely a felnövekvő nemzedék érdekében a magyar társadalom hosszú távú fejlődésének feltételeit teremti meg, és amelynek általános kereteit és jótállásait az állam biztosítja. A köznevelés egészét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint a fenntartható fejlődésre és az egészséges életmódra nevelés határozzák meg. A köznevelés egyetemlegesen szolgálja a közjót és a mások jogait tiszteletben tartó egyéni célokat. A befogadó köznevelési rendszer kialakításához való tevékeny hozzájárulásunk része a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása. Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve

Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen. Ez a gyermekek oldaláról szükséglet, a felnőttek számára kötelesség.

## III. HELYI ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK CÉLJA ÉS ALAPELVEI

### III.1. Óvodai nevelésünk célja

- A gyermekek ismerjék meg a teremtő Isten csodálatos műveit, találjanak rá az útra, mely az Úr Jézushoz vezet.
- Alakuljon ki bennük a helyes önértékelés, és értékrend,
- Bontakozzék ki, a környezetükben jól eligazodó, sokoldalú, boldog, harmonikus gyermeki személyiség,
- Alakuljon ki a gyermekekben a természet iránti pozitív érzelmi kötődés, a környezettudatos magatartás
- Egyéni, életkori sajátosságokat, és az eltérő fejlődési ütemet figyelembe véve, komplex képességfejlesztéssel, a lassú és folyamatos átmenet biztosításával alkalmassá váljanak az iskolába való beilleszkedésre
- A hátrányok csökkentése, egyenlő esélyteremtés minden gyermek számára
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztésének biztosítása, fejlődésüknek segítése.

### III.2. Legfontosabb nevelési alapelveink:

"Elő kell segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását, valamint szellemi és fizikai tehetségének és képességeinek a lehetőségek legtágabb határáig való kifejlesztését..."  
Gyermek Jogairól szóló Egyezmény, 1991. évi LXIV.sz.trv.29.cikk 1.§.

Sok szeretettel próbáljuk elültetni gyermekeinkben azt a magot, amely igazán értékes emberré, személyiséggé formálja őket.

Hasznos, értéknövelő állampolgárokká válnak azáltal, hogy az ismeretek és az egyéniségük által helyt tudnak állni a világban az előttük álló feladatokban. Azok a gyermekek, akik keresztyén

családba születtek, a szülők hite és döntése alapján váltak az egyház tagjaivá. El szeretnénk indítani őket azon az úton, ahol a gyermek az evangélium megismerése által válik Jézus Krisztus követőjévé.

Hitre segíti őket, ami annyit jelent, életre segíti. Az óvodai nevelés célját más formában, sajátos légkörben, az érzelmekre is hatva valósítjuk meg. Kihangsúlyozza a hitet, a szeretetet, a hálát, a békét. Az óvodás korú gyermek életében az a legfontosabb, hogy derűs, szeretetteljes légkörben növekedjen, és biztonságban érezze magát nem csak a családban, hanem a nevelési intézményben is.

Nevelésünk alapelveinkben szem előtt tartjuk, hogy:

- A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg
- A gyermeknevelés elsősorban a család joga és kötelessége. Ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Ez a családokkal való inkluzív együttműködésre, kölcsönös tiszteletre, gyermeki aktivitásra építve, érhető el.
- Nyitottság és őszinteség megtartása mellett pozitív példa adására nevelünk.
- Testi, szociális, érzelmi és értelmi képességeit életkor-specifikusan egyéni differenciált módon fejlesztjük és alakítjuk. Mindezeket sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekkel a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezet biztosításával.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

- Elfogadjuk a különbözőségeket, az egyéniség már jelentkező csiráit, és odafigyelünk, hogy nem szabad ezeket lenyesve uniformizálni.
- Ügyelünk arra, hogy a gyermeki személyiséget övező szeretet, bizalom, tisztelet és megbecsülés megvalósuljon.
- Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játék elsődlegességének biztosítását tekintjük.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk és a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulniuk
- Gondoskodunk arról, hogy az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.
- Megpróbáljuk biztosítani a migráns gyermekek nevelésében az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az integráció támogatását.

## IV. ÓVODÁNK FELADATRENDSZERE

### IV.1. Általános feladataink

#### IV.1.1. Az egészséges életmód alakítása

##### *A TEST A LÉLEK TEMPLOMA*

Isten minden létezőnek Istene és mindenkor gondja van teremtményeire. Őrző szeretete biztosít arról, hogy minden ránk bízott gyermek fejleszthető, erősíthető.

Az egészséges életvitel igényének kialakítása, a testi, és lelki fejlődés elősegítése, a fizikai állapot védelme, edzése, óvása, megőrzése az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége, amely segíti a gyermek szükségleteinek kielégítését, elősegíti növekedését, fejlődését. Ezek mellett hozzájárul egészségének megőrzéséhez, betegségmegelőzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakulásához, és megteremti, biztosítja a nevelési hatások érvényesülésének feltételeit. Ehhez a gyermekek megismerése nélkülözhetetlen. Fontos, hogy ismerjük igényeiket, egyéni jelzéseiket, otthonról hozott szokásaikat. Ha szükség van rá, szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális (pl. gondozó, prevenciós és korrekciós) testi, lelki nevelési feladatokat is ellátunk.

A gondozás alapja az óvónő és a kisgyermek közötti meghitt viszony, természetes testközelség. A gyermekek fokozatosan válnak képessé szükségleteik önálló kielégítésére, ezért az óvodába lépéskor az önkiszolgálásban - fejlettségi fokuknak megfelelően- eltérő ütemben fejlődhetnek. Az önálló étkezés, testápolás, öltözködés szervezetségét az óvodába lépéstől biztosítja az óvónő. Annak érdekében, hogy a gyermekek megismerjék a szokásokat és az önkiszolgálás bizonyos fázisait, a beszoktatásnál az óvónő és a dajka minden gyerekkel együtt végzi ezeket a teendőket. A pihenés, alvás nagy jelentőségű ebben a korban, ezért a helyes életritmus kialakítása első pillanattól kezdve elengedhetetlen. Ezt az óvónő egyrészt a folyamatossággal, kötetlenség biztosításával és a rugalmas napirenddel, másrészt, egy adott időközben ismétlődő tevékenységek sorozatával (mindennapos mozgás, étkezés, mese, levegőzés, udvari játék stb.) alakíthatja ki. Fontosnak tartjuk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítását, környezettudatos magatartás megalapozását.

#### IV.1.2. A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Isten minden létezőnek Istene és mindenkor gondja van teremtményeire. "Fennhatósága", őrző szeretete biztosít arról, hogy minden ránk bízott gyermek fejleszthető, erősíthető. Az óvodánk egészségfejlesztési célja teljes körű, és áthatja az óvodai élet egészét. Minden gyermek részt vesz benne, a teljes nevelőtestület tevékeny, összehangolt munkájának eredménye. Megvalósul a felvilágosító tevékenység, betartjuk és betartatjuk a munka- és balesetvédelmi előírásokat, feltárjuk és elhárítjuk a veszélyhelyzeteket.

##### *AZ EGÉSZSÉGVÉDELMI PROGRAM TARTALMA:*

- Az egészséges táplálkozás
- A mindennapos mozgás, testmozgás
- A testi és lelki egészség fejlesztése
- A viselkedési függőségek megelőzése
- A bántalmazás megelőzése

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

- • A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- • A személyi higiéné területe

### LEHETSÉGES MÓDSZEREK:

- Egymásra épülő rendezvénysorozatok:
- Nevelőtestületi értekezlet
- Óvodapedagógusok, segítők és külső szakemberek együttes képzése egészségfejlesztés témakörben
- Környezetvédelmi tevékenység
- Kirándulások, szabadidős programok
- Mérések
- Egészségvédelmi programok bemutatása

### IV.1.2.1. Az egészséges táplálkozás

A táplálkozás a növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele, melynek során nem csak az energiát pótolják, hanem a testépítéshez is nélkülözhetetlen. A köz-étkeztetők feladata a megfelelő minőségű és mennyiségű tápanyagban gazdag élelmiszer biztosítása, mely megfelel a gyermekek élettani tápanyag-, és energiaigényének.

Az óvónő ismerje meg az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, kezdeti étvágytalanságát, érzékenységét, majd nagy tapintattal szoktassa őket a kívánt táplálkozási követelményekhez. A gyermekek ismerjék meg és sajátítsák el a kulturált étkezés szokásait. Váljon természetessé, az étkezések előtti és utáni hálaadó imádság.

### IV.1.2.2. A mindennapos mozgás, testmozgás

A mozgás nem csak a gyermek szervezetére, hanem az egész személyiségének fejlődésére pozitív hatással van, ami nem korlátozódik a foglalkozásokra, hanem az egész napi tevékenységéhez szervesen illeszkedik. Az egészségfejlesztő program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a rendszeres mozgás biztosításával (mindennapos mozgás, játék), a mozgáskultúra megalapozásával és a motoros képességek fejlesztésével. Egészség-pedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.

A mozgás prevenciós hatása, a sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság érzését, a mozgás feletti kontroll, az én-kontroll funkciókat erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemösszpontosítást, a kitartást, az erőfeszítésekre való képességet fokozza. A mozgásos feladatok elvégzésére adott tényleges visszajelzés a gyermek számára is felfogható értékelés a saját én-képének alakulásához. Fő szempont a pozitív megerősítés. A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határainak, a másik észlelésének megtanulásához, végső soron az együttműködés kialakulásához. Figyelembe vesszük az Óvodai nevelés országos alapprogram előírásait, mely szerint:

- A mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.
- Kedvezően befolyásolják a gyermek teljesítőképességét, valamint felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását.
- A tornának, a játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő tevékenységeknek jótékony hatását minden gyermek számára biztosítani kell- az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség ismeretében változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségeket kell biztosítani az óvónőnek (mindennapos mozgás, szabad mozgáslehetőségek)
- A napi tevékenység részeként 10-20 perces frissítő mozgás végzése a szabadban.
- Tudatos fejlesztés szükséges a nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék és a térmegismerő (tér mozgásos megismerésre irányuló) mozgások területén. Ugyanígy a kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztésénél is.
- Lehetőséget kell adni a csoportok egymás közötti mozgásos tevékenykedtetésére.
- A prevenciós torna, gyógytestnevelés, és egyéb változatos mozgáslehetőségek felkínálása. A gerincoszlop és a mozgásszervek elváltozásainak megelőzésében segítséget nyújtanak a szervezett mozgásos tevékenységek, különböző prevenciós fejlesztő tornák. A lábboltozatot erősítő sajátos gyakorlatokkal, mezítláb járással a lúdtalp megelőzhető, ill. javítható.
- Szükséges a mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése.

### A MOZGÁSFEJLESZTÉS LEHETŐSÉGEI

- A szabad játékban a gyermekek kötetlen, spontán, természetes játékos mozgása közben.
- A mozgás tevékenységen belül.
- Mindennapi mozgáson.
- Differenciált mozgástevékenység során.

#### IV.1.2.3.A lelki egészség fejlesztése

A nevelési-oktatási intézményben folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek esetében a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen, és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra. Abban az esetben, ha a pedagógus a gyermek bántalmazását vagy deviáns viselkedésformákat észlel, az adott csoport nevelésében, oktatásában közreműködők bevonásával esetmegbeszélést kezdeményez, majd a pedagógusokkal közösen feltárja azokat a lehetséges okokat, amelyek a viselkedés sajátos formájához vezethettek. A nézeteltérésben érintett gyermekek, óvodapszichológus kiemelt segítségével részesülnek. Amennyiben az érintett gyermek csoportja vonatkozásában a viselkedési problémák ismétlődő jellegűek, az intézmény vezetője értesíti az óvodapszichológust, és egyúttal meghatározza azt az időpontot, amikor a gyermek köteles a pszichológus tanácsadásán részt venni.

A testi, lelki egészség fejlesztésének célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermek környezetéhez történő alkalmazkodást, és pozitív hatást gyakoroljon a gyermek személyiségének fejlődésére.

#### AZ ÓVODAPSZICHOLOGUS FELADATAI AZ ÓVODÁBAN

- Elsődleges célja a gyermek személyiségfejlesztése.
- Közvetlen segítséget nyújt a pedagógusoknak.
- Egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító intézkedésekben, továbbá



## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

megszervezi a szűrővizsgálatokat, a mentálhigiénés preventív feladatokat, az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pszichológiai feladatokat, a válságtanácsadást, a kiemelten tehetséges gyermek tehetséggondozását, és az együttműködés és az ellátás kereteit.

- Kiemelt célcsoportja az ötödik életévüket betöltött gyermekek.
- Szűréseket, vizsgálatokat, tréningeket, egyéni és csoportos tanácsadást szervez.
- Segíti a pszichológiai ismeretek elsajátítását, kapcsolatot tart az iskolapszichológussal.
- Együttműködik a kijelölt pedagógiai szakszolgálatban dolgozó óvodapszichológussal.
- Együttműködik a pedagógiai szakszolgálattal. Kapcsolatot tart azzal az intézménnyel, amely ellátja az Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázis feladatait. (Ezt a bázist az Oktatásért felelős miniszter jogszabályban kijelöli.)

### IV.1.2.4.A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

A gyermek testi épségének megóvásáról és erkölcsi védelméről való gondoskodás az óvodában a Házirendben megfogalmazottak szerint -az óvodába történő belépéstől annak jogszerű elhagyásáig terjed, valamint az óvodán kívül tartott programok ideje alatt. („Felelősséget csak azokért a gyermekekért tudunk vállalni, akit a szülő, /törvényes képviselő / reggel bekísér a csoportszobába, az óvónőkre, vagy az óvoda bármely dolgozójára rábízta.”)

Az óvodában a nyitvatartási időben biztosítani kell a gyermekek felügyeletét, védelmét, figyelemmel a baleset-megelőzés szempontjaira. Olyan környezetet kell teremteni, amely alkalmas a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására, fejleszteni kell a gyermekek biztonságra törekvő viselkedését. Az óvoda alapidokumentumaiban rögzíteni kell az intézményi védő, óvó előírásokat. Amennyiben az óvodában baleset történik, az elsősegélynyújtást követően azonnal mentőt, orvost kell hívni, illetve a szülőt haladéktalanul értesíteni kell. Az óvodában bekövetkezett gyermekbalesetet nyilván kell tartani. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó gyermekbalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálni. Az óvodának lehetővé kell tennie a szülői szervezet, közösség részvételét a gyermekbaleset kivizsgálásában. Végül az intézménynek meg kell tennie a szükséges intézkedéseket a hasonló balesetek megelőzésére.

### IV.1.2.5.A személyi és környezeti higiénia fejlesztése

#### *SZEMÉLYES TISZTÁLKODÁS*

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. Értjük rajta testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat. Törekednünk kell a családi és óvodai gondozás, szokások összehangolására, a gyermekkel való bensőséges kapcsolat kialakítására, hogy az óvónői modell személyes értékűvé váljék. A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség szerint a testápolás pótlása az óvodapedagógus és a segítők együttes feladata.

A legfőbb személyes higiénias feladat: a kézmosásnak szokássá fejlesztése, a saját felszerelés használata. Alapkövetelmény, hogy személyi higiénias felszerelés minden gyermek részére álljon rendelkezésre. Megteremtjük a bőr- és hajápoláshoz, fogmosáshoz, a WC használatához a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan és kellő

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

intimitással végezhessek ezeket a tevékenységeket. Feladatunk a gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.

### KÖRNYEZETI HIGIÉNYIA

A környezeti higiénia nevelés magában foglalja az óvoda tisztaságának megóvását, esztétikáját, a termék szellőztetését, az ivóvíz higiéniját, a helyes fűtés és világítás biztosítását, az udvar tisztántartását, a helyiségek és eszközök tisztaságát.

Mindezek együttesen az egészségfejlesztés szempontjából megalapozó jellegűek és nagy jelentőségűek a kisgyermek személyiségfejlesztésben. Az óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja programjának középpontjába, és integráló tevékenységeiben biztosítja az esélyegyenlőséget, fejleszti és javítja a gyermekek életmódbeli képességeit. Az egészség testi, lelki, társkapcsolati jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre azonban az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Az óvodai környezet feltételei nagymértékben befolyásolják gondozás hatékonyságát, a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. Nélkülözhetetlen az egészségügyi előírásoknak megfelelő, nyugalmat árasztó, a gyermekek számára biztonságos, esztétikus környezet. Szükségesek a gyermekek testmagasságához illő asztalok és székek, megfelelő méretű ágyak. Az óvoda udvarának kialakítása a gyermekek tevékenységének sokféleségét szolgálja. Az öltözők berendezése, megvilágítása, fűtése a gyermekek kényelmes öltözését-vetkőzését biztosítja, külön ruha- és cipőtartó polccal. A személyiség intimitásának védelme érdekében a WC egységeit függönnyel zárjuk le.

A csoportszoba több funkciót tölt be: játék, különböző tevékenységek, étkezés, alvás, pihenés. Ezért naponta többször szükség van levegőcserére, és fűtési idényben a folyamatos párologtatásra. Minden csoportban van mese sarok, ahol lehetőség nyílik a napi mesélésre, dramatizálásra és meghitt beszélgetésekre. A kuckók, sarkok létrehozása szintén az intimitást, az egyéni tevékenységeket szolgálja.

### ÓVÓNŐ FELADATA:

- gyermekek megismerése
- az egészséges életvitel igényének kialakítása
- óvónő és a kisgyermek közötti meghitt viszony (kialakítása) létrehozása,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- az önálló étkezés, testápolás, öltözködés szervezettségének biztosítása
- táplálkozási követelményekhez szoktatás
- az étkezések előtti és utáni hálaadó imádság
- családi és óvodai gondozási, szokások összehangolása
- a bőr-hajápoláshoz, fogmosáshoz, a WC használatához a feltételek megteremtése
- mindennapos frissítő mozgás, a finommotorikát fejlesztő játékok, a testtartásjavító, és egyéb prevenciós játékok gyakoroltatása.
- helyes életritmus kialakítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- napközben megbetegedett gyermek elkülönített gondozása
- személyes higiénia betartása
- prevenciós fejlesztő tornák, lábboltozatot erősítő speciális gyakorlatok végzése
- megfelelő óvodai környezet kialakítása

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

- a gyermek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása,
- környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme
- levegőcsere biztosítása
- mese sarok, kuckók létrehozása

### A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- önállóan mosakodjanak, törülközzenek, figyelmeztetés nélkül szükség szerint tisztálkodjanak,
- váljon belső igényükké a fogmosás és a fogápolási eszközök tisztántartása,
- hajukat tartásukban,
- teljes önállósággal végezzék az önkiszolgálást, s ezt természetes teendőként lássák el,
- tanuljanak meg helyesen teríteni, a naposi feladatokat ellátni,
- étkezéskor tudják eldönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak, annak megfelelően merítsenek/öntsenek,
- evőeszközöket megfelelően használják, gyakorolják a kulturált étkezés szabályait,
- önállóan öltözzenek/vetkőzzenek, cipőjüket befűzzék-bekössék, ruhájukat gombolják ki és be,
- tudják a zsebkendőt helyesen használni,
- ruhájukat, ágyneműjüket hajtogatva tegyék a helyére.
- maguk és környezetük rendjére ügyeljenek, a körülöttük lévő rendetlenséget belső igény alapján szüntessék meg

### IV.1.3. Érzelmi és erkölcsi nevelés

A keresztyén erkölcsöt tartjuk szem előtt: " Szeresd felebarátodat, mint magadat "

A Biblia mindig az utánczás tanítási segédletével dolgozik. Példaképeket mutat be, állandó értékrendet közvetítve, és bátorít, hogy kövessük őket. A gyermekeinknek tudniuk kell, milyen magatartásformát várunk el tőlük. A keresztyén nevelés sajátossága az, hogy a

cselekvés normáit kifejező törvény mindig az evangéliummal együtt jelenik meg. Éppen az a cél, hogy cselekvésünk normáiban "Krisztus törvényeit" ismerjük fel, amelynek Őrá való tekintettel önként, szívesen engedelmeskedünk. Így lesz az iránta és embertársaink iránt való szeretetünk a "törvény betöltése", így érvényesül a szeretet kettős parancsa. Gyermekek legyenek nyitottak, befogadóak a különbözőségek elfogadására, ahogy a Jézusi tanítás több példáját láthatjuk a bibliai történeteken keresztül.

Az óvoda gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Ez annyit jelent, hogy viselkedés formáit, személyiségjegyeit nem csak külső - családból, vagy óvodából érkező - irányítás, tudatosítás határozza meg, hanem egy belső motiváló erő alakul ki bennük. Ezért nagy felelősséggel tartozunk a gyermek felé. Az óvodapedagógus-gyermek, a gyermek-dajka, a gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. Nevelnünk annak tudatában kell, hogy a jövő nemzedék családjainak alapjait tesszük le. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutató jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

A család, mint mikro társadalmi környezet a gyermek életében az első és legnagyobb, legmélyebb hatást gyakorló közösség. Meghatározó a személyiség, a magatartás, viselkedéskultúra formálásában. Az eredményes nevelés érdeke a közös cél kialakítása, a családi és az óvodai nevelés összehangolása. Ehhez szükséges a pozitív, jó kapcsolat a család és az óvoda között. Egy-két nevelési attitűd alapján a gyermek érzelmi beállítódásáról képet kap az óvónő. Fontos, hogy a család zárt közösségéből az óvoda nyitottabb színterére érkezést a gyermek pozitívan, biztonságosan élje meg. A szeretetteljes fogadtatás, a "leválás" türelmes kivárása meghozza gyümölcsét.

Felnőtt-gyermek kapcsolatában az óvónőnek ki kell alakítania a szereteten és kötődésen alapuló együttműködést. Ennek alapja az empátiakészség a gyermek érzelmi biztonsága, valamint azok a pozitív élmények, amelyek hozzájárulnak egy boldog alaphangulathoz. A fejlesztést a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával és a közös élményekkel érjük el. Kiemelten kezeljük:

- az együtt ünneplést (jeles napok, születésnapok stb.)
- a közös készülődést rendezvényekre (színház, kirándulás, stb.)
- a szűkebb-tágabb környezet iránti érzelmi kötődést
- a szülőföldhöz való kötődést.

Az óvodapedagógus, a dajka, és az óvoda valamennyi alkalmazottjának példaértékű kommunikációja, magatartása elengedhetetlen. Bánásmódjukat és viselkedésüket szeretetteljes, pozitív attitűd hassza át. A gondozási feladatok ellátása során nélkülözhetetlen a dajka és az óvodapedagógus szoros, összehangolt együttműködése a gyermekek érdekében. Derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör biztosítása segít a gyermeket önkifejező, önérvényesítő törekvéseinek megvalósulásában. Az óvónő segítse elő a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én- tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek.

Gyermek-gyermek kapcsolata során alakul ki a gyermekben az alkalmazkodás, a társas kapcsolatok erkölcsi normái, az érzelmi alapokon létrejövő kooperáció és kommunikáció. Az életkori sajátosságokat tükröző társas együttélés és az én- kép alakulása folyamatos fejlődésen, az óvónők által segített fejlesztésen megy keresztül. Ennek lépcsőfokai:

- a csoportban kialakult helyzet felmérése,
- a mások akaratának tudomásulvétele,
- mások elfogadása, megértése
- konfliktushelyzetek kivédése, megoldása,
- saját teljesítményének valóságos ismerete

A gyermek érzelmvilágát három fő szinten fejlesztjük:

- A szociális érzelmek: együttérzés, segítőkészség, bizalom, részvét, örömszerzés, bánat, fájdalom okozás felismerése, átélése.
- Az esztétikai érzelmek: a szép iránti fogékonyság, a művészi élmény befogadására való igény és képesség fejlesztése, a mese, vers, ének-zene, énekes játék, rajzolás, mintázás stb. a környezet megismerésén keresztül. Viselkedésében, kommunikációjában fontos a környezetében a szép, mint érték felismerése, szokás szintű megalapozottsága.
- Az erkölcsi érzelmek- igazságosság, lelkiismeretesség, felelősség- érzésének megtapasztalása, az őszinteség, igazmondás és hazugsághoz való helyes viszony kialakítása.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

Az erkölcsi tulajdonságok formálása (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és az akarat fejlesztése (az önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) együtt a szocializáció alapfeltételei, segítik a szokás- és normarendszer megalapozását.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

### *ÓVÓNŐ FELADATA:*

- közös cél kialakítása
- nevelés összehangolása pozitív, jó kapcsolat a család és az óvoda között
- a szereteten és kötődésen alapuló együttműködés kialakítása
- empátiakészség gyakorlása
- pozitív élmények nyújtása
- a közös készülődést rendezvényekre színház kirándulás stb.
- példaértékű modell magatartás
- figyelem a hátrányos helyzetű, illetve kiemelkedő képességű gyerekekre
- helyes példamutatás
- az érzelmileg biztonságos, szeretetteljes légkör kialakítása
- kedvező érzelmi hatás biztosítása ahhoz, hogy megvalósulhasson egy keresztyén értékeket képviselő, boldog személyiség formálódása
- az óvodapedagógus személyén keresztül a gyermeki bizalom kiépítése a Mennyei Édesanya felé.

### *A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:*

- a gyermek szabadon, gátlásoktól mentesen biztonságosan gyakorolja a társas együttélés szabályait
- kapcsolataikban / felnőtt-gyermek, gyermek - gyermek / váljanak kooperációra alkalmassá
- épüljön be magatartásukba az egymás iránti érdeklődés, az empátia, együttérzés, tolerancia, szeretet, figyelmesség, önzetlenség
- alakuljanak ki a gyermekekben a keresztyén erkölcs csirái
- tudjanak a jó és rossz között különbséget tenni, ennek mércéi legyenek a megismert Bibliai történetek
- legyenek képesek megoldani konfliktushelyzeteket
- érzékeljék az alá-fölérendeltségi viszonyokat, tudják azokat elfogadni is
- igyekezzenek legyőzni az előttük álló akadályokat
- értékeljék saját helyzetüket, képességeiket a csoportban
- érzelmileg álljanak készen egy új közösségi forma elvárásainak teljesítésére

### IV.1.4. Anyanyelvi-, értelmi nevelés

Célunk a gyermeket Istennel való kapcsolatra segíteni, a keresztyén hit elemeinek megismertetésével, érzelmi többletével. A gyermek életkori sajátosságai lehetővé teszik ennek elérését. A Biblia üzenetén keresztül közvetítünk.

A nevelés e területe szorosan átszövi a gyermek egész óvodai tevékenységét. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az óvodába lépéstől kezdve építünk a gyermek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

Emellett segítjük a tanulási vágyának kialakulását. Az óvónőnek ehhez ismernie kell a gyermek adottságát, hajlamát, nyelvi kifejezőképességének szintjét, stb. Gondoskodnunk kell változatos tevékenységről, mely során a gyermek pozitív érzelmi hatás alá kerül, és ez motiválja a cselekvés ismétlődésére is. Fontosak a meghitt beszélgetések, amelyek erősítik a gyermek aktív kommunikációját. A gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések és válaszok támogatására törekszünk. Elősegítjük, hogy érzelmeiket, érzéseiket és gondolataikat szóval, mozgással illetve vizuális eszközökkel kifejezhessék.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére építve biztosítunk változatos tevékenységeket. Amennyiben a tevékenységi vágy fennáll, úgy elindul a tanulási folyamat. A mindennapos tevékenységek sorozatán keresztül egyénileg, a gyermek fejlettségének függvényében fejlesztjük kognitív képességeit. A játék, a külső világ tevékeny megismerése köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszere segít abban, hogy észrevétlenül fejlődjenek különböző képességeik, mint pl. a tér - idő - formaérzékelés / érzékelés, vagy a beszéd, a beszédértés a hozzákapcsolódó nyelvi képességekkel együtt.

Ennek elősegítése érdekében szükséges:

- Olyan óvodapedagógus, akinek élő kapcsolata van Istennel, alaposan ismeri a Bibliát.
- Játékos helyzetek, tanulási alkalmak teremtése, amelyek fejlettségi szintjüknek megfelelően kötik le a gyermekek érdeklődését, aktív szellemi energiáját.
- Olyan élményszerzési lehetőség, amelyben a gyermekek a látással, tapintással, hallással, érzelmekkel és fordulatokkal, verbális és nonverbális módon első kézből szerezhetnek tapasztalatokat, s így válik a tanulás élménnyé, teljes személyiséget aktivizáló folyamattá.
- Olyan attitűdök, motivációk és természetes tudás kialakítására törekszünk, amelyek képessé teszik a gyermeket váratlan vagy komplex élethelyzetek megoldására és egyre több örömet lelnek a kihívások legyőzésében, az önfejlesztő tanulásban.
- Hogy az ismeretek nem egymástól elszigetelten jelenjenek meg, mivel a gyermek világlátása komplex.
- Idő és lehetőség az együttműködésre, próbálkozásra, tévedésre és újrakezdeésre szankciók nélkül.

Nevelésünk keresztyén szellemisége, mint ahogy az értelem fejlesztése, az óvoda egész napját áthatja. Ez nem oldható meg egy héten egyszer a Bibliából vett történetek elmondásával. A játék során jelentkező helyzeteket, a természeti jelenségek észrevételezését, az étkezéshez és a lefekvéshez kapcsolódó imát, a hiányzó gyermekért való aggodást, a szülők várását éppen úgy át kell, hogy hassa.

Anyanyelvi és kommunikatív játékokkal tegyük a gyermekek számára még érthetőbbé, élvezhetőbbé az ismeretszerzési és gyakorlási feladatokat. Ezekkel a játékokkal segítsük elő a helyes légzést, tér-időérzék, verbális emlékezet, beszédszervek, anyanyelvi kódok, fejlesztését, az összefüggő szövegmondást, pl. mesefolytatást, saját mese kitalálását. A bábozás is szóra készíti a gyerekeket. Játsszunk a szótagokkal, szóhasznalatokkal. Végeztessünk ajak és nyelvtornát.

A dramatikus játékoknak pozitív hatása van, változatos, sokrétű, lehetőséget ad a gyermeki személyiség megismerésére, fejlesztésére, képességeik feltárására. A dramatikus játék a gyermekközpontú, előre tervezett, közös játék, melynek kiindulópontja az, amit

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

tud a gyerek. A cél, hogy újabb tapasztalatokra tegyen szert, irodalmi művek, történetek eljátszásával - dramatizálás, bábozás - színházi élmények nyújtásával, dramatikus népszokások megismertetésével. Valamint bizalomjátékok, páros-, mozgásos-, kapcsolatteremtő-, bemutatkozó-, kapcsolattartó-, ön- és társismereti játékok által. Évszakokhoz kötődő verses meséket dramatizáljanak.

Az altatók, dúdoló, az ölbe vevő mondókák fokozzák a gyermekek biztonságérzetét. A legtöbb népi mondóka összeköthető mozgással, fejleszti a gyermek mozgáskoordinációját is. Építsük be az irodalmi anyagunkba a természethez kapcsolódó rigmusokat, találós kérdéseket, szólásokat és közmondásokat.

Alakítsuk ki a gyermekekben a könyv szeretetét, igényét. Ébresszük fel a kultúra iránti fogékonyságot színházlátogatással. Segítsük annak folyamatában való értelmi felfogására.

Tanulják meg az idő és téri egymásutánosság logikáját és kövessék a koruknak megfelelő színházi előadások cselekményét is.

### ÓVÓNŐ FELADATA:

- a gyermeket Istennel való kapcsolatra segíteni, hogy rátaláljanak az útra, mely az Úr Jézushoz vezet
- segíteni a tanulási vágyának kialakulását
- ismerje meg a gyermek adottságát, hajlamát, nyelvi kifejezőképességének szintjét
- gondoskodjon változatos tevékenységről
- meghitt beszélgetések biztosítása
- segítse elő, hogy érzelmeiket, érzéseiket és gondolataikat ki tudják fejezni
- kognitív képességek fejlesztése
- rendszerezés tapasztalatszerzés biztosítása
- korosztálynak megfelelő tevékenységforma biztosítása
- beszélő környezet kialakítása, szabálykövetítés
- helyes mintaadás, nem javítgatva
- a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartásának ösztönzése
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása
- a gyermeki kérdések támogatása
- a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés
- spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett ezeknek a tapasztalatoknak a tevékenységekben és helyzetekben való gyakorlásának biztosítása

### A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- ismerje a Bibliai történeteket, azok tanulságait
- legyen önálló gondolata, és tudjon dönteni különböző helyzetekben
- ismerje fel a problémákat, kreatív módon oldja is meg
- aktívan vegyen részt a különböző tevékenységekben
- a szerzett ismereteket legyen képes megfelelő formában rendszerezni, gyakorlatban alkalmazni és közölni azokat
- hibákat vegye észre, rávezetéssel vagy önállóan tudja azokat kijavítani,
- rendelkezzen megfelelő pozitív "énképpel"

## IV.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése



## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

Az óvoda Alapító Okiratába foglalt, a fenntartó által meghatározott fogyatékoság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez, fejlesztéséhez szükséges feltételek közé tartozik az illetékes szakértő bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz szükséges speciális nevelési terv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök, a gyermek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Sajátos nevelési igényű gyermek az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján: Testi, érzékszervi, beszédfogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd. A megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Célunk, hogy a harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége. A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

### *ALAPELVÜNK:*

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Valljuk, hogy nem a közösségből kiszakítva, hanem a többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjáték a legeredményesebb formája a fejlesztésnek.
- Gyermekközösségbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.
- A gyermekek mindenekfelett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.
- Az óvónőknek olyan befogadó csoportlétkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése).
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai-, orvosi-, pszichológiai-, komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

### *A FEJLESZTÉS LEGFONTOSABB TERÜLETEI*

- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.



## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

- Minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése és a grammatikai rendszer kiépítése.
- Játéktevékenység alakítása, adekvát játékhasználat elsajátítása.
- Szociális kompetenciák kialakítása, fejlesztése.

### AZ INTEGRÁLT NEVELÉSBŐL ADÓDÓ ÓVÓNŐI FELADATOK

- Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát.
- Ismerje fel, és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Az óvodapedagógus értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával, hogy kommunikációja, bánásmódja ugyanolyan modell értékű, mint az övé.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkal gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztőpedagógus.
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálatoktól.
- A megismert sérülés, lemaradás, fogyatékoság függvényében, szakmai kompetenciánk határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, negyedévenkénti értékelése.
- Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre.
- Tárgyi feltételek biztosítása (különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódást, beszédészlelés-, és megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök).

### SIKERKRITÉRIUMOK

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés

## V. TEVÉKENYSÉGFORMÁK

### V.1. Játék

A játék a 3-7 éves gyermek legfontosabb, mindennapos, önkéntes, önmagáért való szabad, élményeken alapuló, személyiségét fejlesztő örömforrás. A gyermekek alapvető szükséglete, spontán tevékenysége, és a tanulás színtere. Óvodai játékok formái: gyakorló játék, szimbolikus és szerepjáték (színlelő-, szerep-, fantázia játék, bábozás, dramatizálás, alkotójáték, barkácsolás), szabályjáték.

A gyermek több síkon, így érzékeléssel, észleléssel, mozgással, emocionálisan és intellektuálisan tapasztalja meg az őt körülvevő világot. A benyomásait személyiségén átszűrve, játékában spontán adja vissza. Eközben formálódik a gyermek egész személyisége.

Fejlődik a gyermek megismerő képessége, kézügyessége, motorikuma, mozgása, testi erőnléte, képzelő ereje, nyelvi kommunikációja, és kreativitása. Megtanulja a társakhoz való alkalmazkodást, az érzelmi odafordulást, a közösségi élet alapformáit. A keresztyén erkölcs jellemzőit gyakorolja. Fejlődik értelme, gondolkodása. Gazdagodik ismerete, tapasztalata, érdeklődési köre, integrálja a külső és belső világot. Mivel a játék a gyermek legkedveltebb tevékenységi formája, az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszközének tekintjük a tanulási folyamat során. Ehhez szükséges biztosítani a gyermeki fantáziát kibontakoztató minden játékfajtaéhoz a megfelelő eszközöket és berendezést.

Megkülönböztetjük a gyermeki játék két formáját, a szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett (irányított) játékot. Célunk a szabad játék túlsúlyának, minél gazdagabb feltételének biztosítása.

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia. Az óvodapedagógus a játék kibontakoztatása, és nem a játék fejlesztése céljából hat a játékokra. Az óvodapedagógus a játékban mintaadó, játszótárs és támogató.

Az irányított játékot, mint komplex tevékenységet az óvónő tudatosan felhasználhatja nevelési céljainak eléréséhez, de mindig tartsa tiszteletben a spontán játék szabályait. Az óvodapedagógus tudatos jelenlétének biztosítani kell az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.

Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el. A gyermek dolga az óvodában jól és jóll játszani. Az óvónő feladata a játék feltételeinek biztosítása:

## V.2. A játék feltételei

### V.2.1. Élményszerzési lehetőség

- A gyermek játéka tartalma mindig összefügg az általa átélt élményekkel, azok alkalmával szerzett tapasztalatokkal.
- A megváltozott társadalmi viszonyok miatt a gyermekek családból hozott élményei erősen különböznek. Ezek az egyéni tapasztalatok az óvodában, a közös játékban megelevenednek, átívódnak, új közös játék forrásává válnak, esetenként feszültséget okoznak.
- A szeretetet, megértést, igazságosságot, alkalmazkodást, rendet, az átélt pozitív, vagy negatív élményeket dolgozza fel a gyermek a játékában.
- Az agresszió keltette feszültségfeldolgozás, a negatív élmények feldolgozása, az óvónótól kellő tapintatot igényel, engedje ezek kijátszását, de úgy, hogy a többi gyermeknek védelmet nyújtson velük szemben.
- Az óvodán belül közösen átélt, együtt végzett tevékenységek, a játék fejlesztése céljából tett séták, kirándulások, kulturális programok alkalmával a gyermekek a helyszínen szerezzenek tapasztalatokat. Ezek majdan egyedi módon gazdagítják a játék tartalmát, kihatnak az óvodán kívüli játékéletre is. E téren is nélkülözhetetlen a család és az óvoda tartalmas, változatos életrendje.
- A bibliai történetek megismerése során gyakran azonosulnak a szereplőkkel, és átéli újra a "szeretet győzelmét". A keresztyén szellemiség kialakulásához szükséges az élményszerű átélés.

### V.2.2. Többfajta játékhoz megfelelő hely

Az óvodai játék színterei:

- A csoportszoba
- Óvoda udvara
- A keresztyén sarok, faliújság - szemléltetés

Az óvónő minden esetben sajátos körülményeket teremtsen a gyermekek életformáinak és tevékenységének megfelelően. Úgy az építő-, konstruáló-, szerep-, dramatikus játékhoz, mint a barkácsoláshoz, kísérletezéshez, bábozáshoz létesítsen állandó, illetve ideiglenes játszóhelyeket. Emellett a gyermekek önállóan, akár a bútorok mozgatásával is kialakíthassák a nekik megfelelő körülményt. Fontos szempont, hogy egymást ne zavarják. A gyakorló játékhoz bővebb helyre, a szerepjátékokhoz több, kisebb zugra van szükség. Az építés, barkácsolás védett helyen legyen, hogy több napon át folytatódhasson, és ne legyen balesetveszély forrása. A mozgásos játékot, tornaszert használó gyermekek ne zavarják a nyugodtan tevékenykedőket. A mese, a báb, a hangszer, a kellékes kosár helye barátságos nyugalmat árasztó és tevékenységre ösztönző legyen.

Az udvaron biztosítjuk a nagymozgásos, labda-, énekes-, és szerepjáték feltételeit, valamint az időjárásnak megfelelően a vizuális tevékenységet, az építést és konstruálást. Az óvónő segítse a gyermeket elképzeléseinek megvalósításában, a komplex játékok kibontakozásában, és biztosítsa a hozzájuk tartozó feltételeket. Elegendő, zavartalan, összefüggő játékidő

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

Az óvoda nyitvatartási idejében a gyermekeknek álljon módjában játéktevékenységet folytatni. A kisebbek az áhítat, étkezés, alvás, tisztálkodás, öltözés kivételével egész nap játszanak. A nagyobbak számára a játéktevékenység szinte több napon át tarthat, különösen akkor, ha az eszköz barkácsolással készül, vagy a játék még nem "futotta" ki magát.

Az óvónő támogassa a törekvéseket, hogy a játék gazdag, tartalmas, sokrétű és hosszantartó lehessen. Nyújtson lehetőséget egyaránt a motorikus és kommunikációs képességek fejlesztésre.

Az udvari játékidő az időjárásnak megfelelően huzamos része a napirendünknek. A tanév folyamán amint lehet, megyünk ki, a nyár folyamán kint töltjük az egész napot az óvoda kertjében- az alvás kivételével. A teraszt igyekszünk védetté tenni, hogy a kinti étkezésre, levegőzésre esőben is lehetőség legyen.

### V.2.3. A játék tartalmának megfelelő játékeszköz és játékszer

A jó játékeszköz motiválja a cselekvést, kibontakoztatja a fantáziát, a játék során életre kel, emóciókkal itatódik át és annak szerves részévé válik. A világ szimbolikus újratereztetésére ösztönöz.

Minden gyermek számára az ő adott fejlettségi fokán gondoskodunk a különféle játékhöz szükséges félkész- kész, cselekvésre inspiráló játékeszközről, játékszerről. Szükség van a mindennapi életben megtalálható kellékekre, melyek a gyermek szimbolizmusát, kreativitását, a környezetből vett élmények megelevenítését, érzelmi kötődését teszik lehetővé.

A kisebb korosztály számára több, egyforma játékra van szükség. A szerepjáték eszközkészlete mellett gondoskodjunk úgy a szerep játékról, mint a képességfejlesztő játékokról, a bábozás, dramatizálás kellékeiről.

A gyerekek sajátítsák el a játékeszközök megosztását, megszervezésének módját, közben átéljük milyen nehéz megválni attól, s valóban köszönet jár annak, aki megteszi. Mindez a hálaadás érzését alakítja ki bennük.

A társadalmi változások magukkal hozták a modern, sokszor értéktelen játékszereket, melyeket egészítsünk ki természetes anyagból készült egyszerű, építő játékokkal, mozgásos, népi játékokkal.

#### *A SZÜLŐI SZEMLÉLETFORMÁLÁS FELADATAI:*

A beilleszkedési időszak a legkedvezőbb a játékkal kapcsolatos szülői szemléletformálás megkezdésére, hiszen a modellnyújtás mellett lehetőség adódik a pedagógiai helyzetek rövid indoklására, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére is, annak érdekében, hogy elfogadottá váljon a játék prioritására építő óvoda. Biztonságot nyújtó, érzelmekben gazdag nevelői légkör

A családban a szülő, az óvodában az óvónő a gyermek első igazi játszótársa. Olyan tulajdonságokkal rendelkeznek, ami által utánozható mintát ad a játékban a gyermek számára. Fogadja el és szeresse a gyermeket, mély empátiás készséggel, toleranciával, pedagógiai érzékenységgel, kritikai érzéssel, következetességgel, játékosággal bírjon.

Derűs, szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkört alakítson ki. Kezdeményezze, segítse a játékot, ha elakad. Támogassa a gyermekek közötti baráti kapcsolat alakulását. Építsen a gyermek képességeire. Tartsa tiszteletben a gyermeki játékot, s engedje, hogy a

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

gyermek szabadon szervezhessék a helyét, eszközét, társaikat önállóan választhassák meg. Nyugodt játék esetén hagyja, hogy a gyermek szabadon tevékenykedjen, ilyenkor a játék szemlélője, követője maradjon.

Szükséges, hogy az óvónő időt, gondoskodást, szeretetet, érzelmi biztonságot nyújtson, belső meggyőződésből játsszon a gyerekekkel, és ne hagyja, hogy ebben külső körülmények, elvárások megzavarják.

A nyugodt játék feltétele a jól kialakított szokás-, szabályrendszer, amely vezeti a játékot és biztosítja a demokratikus légkört.

Az óvónő szituáció-érzékenységével figyeljen fel és reagáljon a gyermek spontán szerzett élményeire, tapasztalatait építse be a további nevelési-tanulási feladatai közé.

### A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermek megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában képesek legyenek kezdeményezésre,
- éljenek javaslatokkal, saját, egyéni ötleteik, elképzeléseik alapján bonyolult építmények /homokvárak, labirintusok, makettek / létrehozására,
- közös, előzetes tervezésre,
- játékszerek és eszközök kiválasztására, illetve létrehozására,
- folyamatban lévő játékba tudjon bekapcsolódni,
- szociális kreativitásra: szerepek szétosztására, együttműködésre, konfliktus megoldására, játék tartamának gazdagítására, szabályok betartására,
- egészséges versenyszellem kialakítására,
- szabályokhoz tudjanak alkalmazkodni, a kudarcélményt elviselni.

### V.3. Munkajellegű tevékenységek

"És fogta az Úristen az embert és helyezte az Éden kertébe, hogy az művelje és őrizze"

(I. Mózes 2,15)

Célunk a munkajellegű tevékenységek végzésével a szolgáló élet alapjainak lerakása.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. Ilyen az önkiszolgálás, a

segítés az óvónőnek és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A munka aktív tevékenysége az óvodáskorú gyermek számára játékos jellegű, mégis a szükség motiválja. Hozzátartozik a társadalmi életre, gyakorlatra való felkészítéshez. Formálja a gyermek személyiségét, akarati tulajdonságát, fegyelmét, felelősségérzetét. A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Pozitív élmények átélésére ad lehetőséget, ami újabb motivációként hat.

Törekedjünk arra, hogy a gyermeknek ne kényszer legyen a munka, hanem pozitív élményeken keresztül értse meg, hogy Istentől kapjuk feladatunkat. A munka sohasem lehet büntetés következménye. A munkát önmagáért és a közösségért végezzék. Fontos az

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

óvónői példaadás, a megfelelő segítségnyújtás, irányítás. Tegyük lehetővé, hogy átéljék az egymáson való segítség örömét. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. A munka formái: önkiszolgálás, a csoportért végzett munka, mindennapi élethez tartozó munkák, kerti munkák.

A gyermek számára a feladatok, ne legyenek túl nehezek. Tudjanak önállóan dönteni a feladatok megosztásáról, alkalmazkodjanak egymáshoz, alakuljon ki az együttműködési képességük, becsüljék meg a saját és a másik munkáját is. Érezzék a munkájuk hasznosságát. Pl. játékjavítás, saját környezetük tisztán tartása. A külső világ megismerése során is sok munkalehetőség adódik. A gyermekek érezzék meg az ember és a környezetének kölcsönhatását. Élősarok, kisállatok gondozása, kert létesítése, ápolása. Tapasztalja meg munkájának következményét, ébresszen felelősségtudatot bennük. Éljk át, hogy a munka egyben termelés is, annak eredményeként érezzék a pozitív hatást, (kertben ültetett zöldségfélék fogyasztása, kirándulási örömök).

A néphagyományokhoz kötődő ünnepekre való készülődés során ismerkedjenek meg olyan munka-tevékenységekkel, mint pl. mézeskalácssütés, tojásfestés, termések gyűjtése stb. Az óvónő álljon mindig modellként a gyermek előtt. A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben lehetőség nyílik a különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra készítés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlására, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezésére, mondatba foglalására.

### AZ ÓVÓNŐ FELADATA:

- Folyamatosan szervezze meg a munkát a gyermekek számára, hogy örömmel és szívesen, valamint hogy a gyermek a saját képességéhez és kedvéhez képest tudjon vállalkozni annak elvégzésére.
- Biztosítsa a munka feltételeit / eszközeit / hogy bármikor rendelkezésre álljanak.
- Tanítsa meg a gyermekeket a munka menetére, balesetveszély elkerülésére, a munkaeszközök helyes használatára. Válgjon természetessé a munkavégzése, de tudja, hogy mikor végez hasznos tevékenységet.
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása.
- A gyermeki munka konkrét, reális, saját magához mérten fejlesztő értékelése.

### FEJLŐDÉS EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- a gyermekek végezzék el az önmagukkal kapcsolatos, önkiszolgáló feladatokat
- vállaljanak a társuk érdekében is munkatevékenységet
- azt örömmel és szívesen tegyék
- teljesítsék a számukra adott feladatokat, ismerjék a munka menetét
- tudják a munkát egymás között felosztani, becsüljék meg a másik munkáját
- érezzék a környezet és az ember kölcsönhatását
- ismerjék a munkaeszközök helyes használatát

•

### V.4. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

" Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon,  
még ha megöregszik, akkor sem tér el attól. "

(Példabeszédek. 22,6.)

A gyermek Isten ajándéka. Meg kell ismernünk egyéni adottságait, képességeit, korlátjait, s ezek birtokában a Biblia tanítása szerint fejleszteni.

A gyermekkor az életnek az a szakasza, amikor a legnyitottabb az őt ért

benyomásokra, s nyitva áll Isten dolgai iránt. Ebben rejlik a keresztyén óvoda nagy lehetősége. Soha többé nem nyitott ennyire a szíve a szerető Atya Istenről szóló üzenetre, a teremtéshitre, és Jézust segítő, gondoskodó cselekedeteire. Feladatunk az, hogy Isten igéjének igazságait közvetítve felkeltjük érdeklődését, hogy még többet akarjon megtudni belőle.

Az óvodáskorú gyermeket természetes tevékenységi vágya utánzásra, cselekvésre ösztönzi. Eközben hasznos tapasztalatokra tesz szert, tanul, fejlődik. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Mivel a gyermek szinte egész nap játszik és a gyermek a játékban tanul a legkönnyebben, ezért a játék a tanulás legfőbb színtere. Emellett fontos, hogy a szabad játékot tartsuk tiszteletben.

A tanulás elsődleges célja az óvoda gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése és az attitűdök erősítése. (például a tanulási folyamatban érzelmek közvetítése a gyermek felé, a gyermeki érzelmek bátor kinyilvánítására motiválás az interaktív közös együttlétben, szövegértés-szövegalkotás megalapozása). Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire és a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

#### A TANULÁS LEHETSÉGES FORMÁI AZ ÓVODÁBAN:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati probléma-megoldás,
- az óvónő által kezdeményezett kötelező foglalkozások, melyek számtalan probléma-megoldási lehetőséget biztosítanak a gyermekeknek.

Törekedjünk a komplexitásra, mert a gyermek a világot komplex módon éli meg. Minden tanulás feltétele a gyermekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató megtapasztalás, a felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának



## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

erősítése. Érje el az óvónő, hogy a gyermek örömmel és önként vegyen részt a tanulásban. A tevékenység vonzása, a tanulás öröme motiválja a gyermeket. Juttassa sikerélményhez, képességeihez mértén megfelelő feladatokkal, ez bátorságot ad az újabb feladatok felvállalásához, megoldásához.

Lényeges, hogy az óvónő helyesen mérje fel a gyermek értelmi képességeit, és ahhoz mértén fejlessze a gyermek érzékelését, észlelését, emlékezetét, figyelmét, képzeletét, gondolkodását, feladattudatát. A megfigyelésen, tevékenységen, cselekedtetésen kívül a beszéd fontos eleme a tanulási folyamatnak. A megfelelő kommunikáció serkenti a gondolkodást, gondolkodás fejlődésével eredményesebb lesz a tanulás. 3-4 éves gyermekeknél elsősorban a cselekvések, bemutatások, spontán szerzett ismeretek, tevékenységek alapozzák meg az ismeretszerzést, míg az 5-6-7 évesek már igénylik a pedagógus által irányított, megtervezett, magyarázatokkal, cselekedtetéssel, mélyebb összefüggések feltárásával szerzett ismeretek, kisebb- nagyobb csoportban való feldolgozását, a tanultak rögzítését is.

Ilyen például a matematika. A kis csoportban matematikai beállítódásnak megalapozása spontán ismeretszerzésben történik, a külső világ megismerése, az irodalom, az énekzene, a vizuális területeken keresztül. Középső és nagycsoportban viszont már a tapasztalatok megszerztetése, a részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása a feladat. Lényeges az eredményesség érdekében a pedagógus és a gyermekek egyéniségéből, igényéből fakadóan a helyes arány megtalálása, alkalmazása.

A komplexitásból következik, hogy ugyanazt az ismeretanyagot több alkalommal, különböző formában, összefüggésben tárjuk a gyermekek elé. Így alkalma nyílik, hogy az érdeklődésének megfelelően válassza ki azt a formát, ami hozzá közel áll. Kivétel ez alól a mozgás-tevékenység, ami kötelező formában szerveződik.

### AZ ÓVÓNŐ FELADATA:

- a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának érdeklődésének sokoldalú kielégítése,
- olyan lehetőségek biztosítása, ahol a gyermekek megismerik a felfedezés, a kutatás örömeit, valamint saját teljesítő képességüket,
- a gyermekek egyéni érdeklődésének fejlettségének megfelelő tevékenységek biztosítása, kreativitásának erősítése
- a gyermekek önállóságának, figyelmének kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése
- az értelmi képességek fejlesztése / érzékelés, észlelés figyelem, fegyelem emlékezet, képzelet, gondolkodás /, egyéni sajátosságok figyelembevételével, komplex módon
- a tanulást támogató környezet megteremtése
- egyéni képességekhez igazodó műveltség-tartalom biztosítása
- tanulás irányítása során személyre szabott pozitív egyéni, fejlesztő értékelés
- a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztés, és annak dokumentálása.

### A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- legyen képes a különböző gondolkodási műveletek következtetésre, ítéletalkotásra, illetve összehasonlításra,
- ismerje fel az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket,



## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

- feladatmegoldásban / tevékenység végzésekor legyen kreatív, keressen többféle megoldást,
- szándékos figyelmét tudja irányítani, legyen tartós,
- ismert feladatvégzésnél, tevékenységnél legyen önálló,
- szókinccse, beszéde legyen változatos, gondolatait érthetően, mondatot (5-10p.) alkotva legyen képes közölni.

*A TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS KOROSZTÁLYNAK MEGFELELŐ SZERVEZÉSSSEL ÉS MŰVELTSÉGTARTALOMMAL*

### **Kötött tevékenységi forma:**

- Mozgás, mozgásos játékok
- Bibliai történetek

### **Párhuzamos tevékenységek biztosítása:**

- Ének zene, énekes játék, gyermektánc
- Keresztyén irodalom
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Külső világ tevékeny megismerése
- Külső világ tevékeny megismerése matematika tartalommal
- Verselés, mesélés

## VI. TEVÉKENYSÉG KERETEI

### VI.1. Külső világ tevékeny megismerése

" És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó "

I. Mózes 1,31

A Biblia tanítását alapul véve a Föld és a világ Isten teremtménye. Célunk az Isten csodálatos világának megismertetése, felfedeztetése, megszerettetése, az érzelmi viszonyának kialakítása.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb

és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermekek minél több tapasztalatot, élményt szerezzenek, lássák meg környezetük esztétikumát, összefüggéseit. Tudjanak biztonsággal eligazodni benne. Érezzék, hogy milyen nagy az ember felelőssége a természet alakításában, megóvásában, és ebben Istentől kapott feladatunk van.

#### VI.1.1. Természeti környezet megismertetése:

Az élő természet szépségének, esztétikumának, ökológiai összefüggésének megismertetése során szem előtt kell tartani az óvodáskorú gyermek érzelmi dominanciáját. Ezért szükséges, hogy az élményeiket a természetes környezetükben életjelenségek megfigyelésével szerezzék meg.

Figyeljék meg az évszakok szépségét, változásait, az időjárással összefüggésben. A víz és a napfény szerepét. Az élet keletkezését, a növekedést, rügyeztetésen, palántázáson keresztül. Vegyék észre a külső, és belső világ összefüggéseit. A növények és állatok, mint élőlények vannak körülöttünk. A gyermeki rácsodálkozás erejével alakuljon ki bennük szeretetük, gondozásuk, megbecsülésük. Tudatosodjon bennük, hogy a teremtett dolgoknak sokféle segítségre van szükségük a fennmaradásukhoz. A növények, állatok életének megismerésekor ismereteket szerezhetnek, melyik fajnak, milyen segítséget kell nyújtanunk a fennmaradáshoz.

A természet kincseit gyűjtsék élősarokban, hogy a nap folyamán tovább gyönyörködhesse bennük, tudatosítva a gyermekekben, hogy mi az, ami kivonható a saját természetes környezetéből. Látogassanak el a múzeumba. Az óvodapedagógus, a fenntartható fejlődés érdekében, helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartás formálás alapozására, alakítására, pl.: szelektív hulladékgyűjtők kialakítása. A gyermekek tudják szépen látni, értékelni és megbecsülni a természetet. Érezzék, tudják, hogy ők, mint gyermekek mit tehetnek annak alakítására, megóvására. Ezek által alakul, fejlődik magatartásuk, viselkedéskultúrájuk.

A kerti munka, az ültetés, a szüretelés összefonódik a külső környezet megismerésére neveléssel. A kerti munka legfőbb nevelő szerepe a keresztyén világnézet formálásában mutatkozik meg. Tevékenykedés közben szerezzenek tapasztalatot az Isten által teremtett világ szépségéről, amin keresztül az Isten szeretetét felébreszthetjük bennük. Munka közben észrevesznek összefüggéseket, pl. munkánk eredménye Isten áldásán is múlik.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

Elvetjük a magvakat, gondozzuk, ha Isten megáldja munkánkat, annak gyümölcse is lesz, örömet találunk benne.

A természetvédelem, környezetvédelem hitünkéből adódó feladat. Tanítsuk meg a gyermekeket nyitott szemmel járni, válják mindennapossá a környezetre figyelés továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezünk hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására. Ébresszük rá a gyerekeket arra, hogy érzékszerveink / szemünk, fülünk, kezünk, orrunk stb. / testünk mind Isten ajándéka, segítségükkel megismerhetjük és élvezhetjük ezerféle csodáját. Isten szeretetből alkotott minket, mindenünk az Ő ajándéka, szabad akaratumk irányításával ezeket jóra kell fordítanunk. Kezeinkkel mi is tudunk kérni, valakinek biztóságot adni, utat mutatni, imádkozni, mást kiszolgálni, úgy, mint Jézus.

### VI.1.2. Társadalmi környezet megismertetése

A gyermekhez legközelebb álló egysége a család. Hangsúlyoznunk kell, mivel Isten szeret minket, születésünk után nem kell egyedül élnünk, magányosnak lennünk, szülöket adott nekünk, akik gondoskodnak rólunk, szeretettel irányítják növekedésünket. A gyermek kikerülése a családi élet érzelmileg zárt világából egy nyitottabb, nagyobb új környezetben az óvodába, kellő pedagógiai tapintat ellenére is okozhat gondot. Fontos tehát, hogy megismerje, kötödjön, biztóságot mozogjon az őt körülvevő óvodai társadalmi környezetben. A családról meglévő érzelmi alapon lévő ismeretei kibővíljenek. Tudatosodjon bennük a családtagok egymáshoz fűződő viszonya. Ismerjék nevüket, címüket, munkájukat. A család összetartozását jellemző szeretet, egymás segítse, elfogadása, megértése válják természetessé számukra.

Ismerjék meg az óvodájukat, a velük egy csoportban járó gyermekek nevét, jelét. Az ott dolgozók nevét, munkáját. Alakuljon ki érzelmi kötődés, megbecsülés, szeretet közöttük. Az óvodán belül biztóságot közlekedjenek, annak tudatában, hogy mindaz, ami körülveszi őket az övéké. Aktívan alakítsák környezetüket, érezzék annak esztétikai hatását. Alakuljon ki bennük az érték féltése, megóvása. Az óvodát körülvevő környezeti világ megismertetése során közvetlen közletről találkozzanak különböző szolgáltatásokkal, például:

- orvosi rendelővel, - orvos munkájával, betegellátással
- fodrászattal
- építkezéssel, esetleges szakmunkákkal
- tisztítóval, péküzemmel, élelmiszerüzletekkel, piaccal és az ottani vásárlással
- a közelben lévő intézményekkel
- bölcsődével - régi emlékek felidézése során
- iskolával - jövő elképzelései

Találkoznak a gyermekek saját fejlődésükkel, növekedésükkel. Mindazzal a közvetett területtel, ami az emberi egészséges életet elősegíti. Mentálhigiénés szokások, egészséges táplálkozás stb. Az emberi testrészek, érzékszervek funkcióinak ismeretével, védelmével. Ismerkedjenek meg a hétköznapi élet során gyakorolt viselkedési szokásokkal, szabályokkal, az együttélés, - a közösségi élet - szabályaival, a különbözőségek elfogadásával, a társadalomba való beilleszkedés alapvető szabályaival. Legyen példa előttük az Úr Jézus élete, magatartása.

A szülőföld, a hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztósítása fontos feladat. Tudják a hét napjait, valamint a különböző napszakokat, azok

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

tevékenységeit, az óvodában gyakoroltakat, és az otthon megélt élményeket. Minden nap részt vesznek a közlekedésben. Szükséges tehát, hogy megismerjenek egy-két alapvető közlekedési szabályt a gyalogos közlekedésről, és a közlekedési eszközökről.

A közlekedési szabályok alkalmazása során elmehetnek:

- repülőtérre
- buszállomásra
- vonatállomásra
- metró állomásra stb.

Ez által a gyakorlatban érthetővé válhatnak a gyermek számára az ide kapcsolódó fogalmak. Pl. teherszállító, személyszállító, tömegközlekedési eszköz, vízi, légi, szárazföldi közlekedési eszközök.

A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó. A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalmak megismertetése, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása valósítható meg.

### VI.1.3. Matematikai tapasztalatok, ismeretek tevékenységekben való alkalmazása

A matematikai nevelés családi és az óvodai élet területén megjelenő tevékenységek, szituációk alkalmával folyamatosan történik. A gyermeki kíváncsiság, megismerési vágy, a kérdések megválaszolása, az előttünk lévő lehetőségek kihasználása során kell megalapozni a matematikai beállítódást, szemléletet. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi-, alaki-, nagyságbeli-, és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-, és mennyiség szemlélete. A természetes környezetben szerzett tapasztalatok, cselekedtetések során lehetőségünk van a matematikai összefüggések megláttatására, számlálásra. Egyes foglalkozási területekbe, (környezet tevékeny megismerése alkalmával, az irodalmi nevelés, a vizuális nevelés, az ének- zenei nevelés során) a játékba, a munkába ágyazva együttesen közvetítjük a matematikát. A változások észlelése befolyásolása szinte elképzelhetetlen a matematikai alapismeretek nélkül. Az óvodapedagógus feladata, hogy kihasználjon minden spontán lehetőséget a gyermek fejlesztésére.

- megfigyeltetésre, csoportosításra (pl. paprika, paradicsom) nagyság, szín, forma szerint
- bontásra, egyesítésre
- halmazképzésre (pl. élőlény, növény, gyümölcs, stb.)
- számlálásra, (több, kevesebb, párosítás) 10-es számkörben
- mennyiségi összefüggésekre (pl. több, hosszabb, rövidebb)
- irányok megkülönböztetésére (pl. jobb, bal) szimmetria
- névutók gyakorlására
- térbeli formák érzékeltetésére (pl. építkezés, homokvár)
- hasonlításra, viszonyításra
- logikus gondolkodásra (pl. gazdálkodás, vásárlás során)
- A gyermeki kérdések megválaszolása alkalmával már tudatosabb ismeretnyújtásra van lehetőség

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

Az óvodapedagógus irányításával szerzett ismeretek formáját minden esetben a gyermek érettsége és az adott téma határozza meg.

### *ÓVÓNŐ FELADATA:*

- Tegye lehetővé a gyermek számára Isten csodálatos világának tevékeny megismerését, felfedezését, megszeretését, pozitív érzelmi viszony kialakulását.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Tapasztalat, élmény szerzése, környezetük esztétikumának, összefüggéseinek megláttatása.
- Spontán és irányított módon ismeretek átadása.
- Isten szeretetének felébresztése a gyerekekben.
- A tudatos környezetre figyelés.
- A családról meglévő érzelmi alapon lévő ismeretei kibővítése. Családokkal való együttműködés személyes példaadás alapján.
- Az óvodát körülvevő környezeti világ megismertetése, természet iránti pozitív érzelmi kötődés kialakítása.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban, és a környezet alakításában.
- A gyermeki kíváncsiság, megismerési vágy, a kérdések megválaszolása.
- A matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.
- A matematikai összefüggések megláttatása, számlálás.
- Matematikai részképességek, képességek, gondolkodási műveletek fejlesztése.
- Érzékelés, észlelés, megfigyelés, ok-okozati összefüggések megláttatása

### *FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE*

- Legyenek tájékozottak az évszakokkal kapcsolatban, tudjanak különbséget tenni közöttük.
- A gyermekek ismerjék az őket körülvevő világot, lássák meg a természet szépségeit, kincseit, változásait, ok-okozati összefüggéseit.
- Ismerjék és szeressék az állatokat, gondozzák őket.
- Ismerjék a témához tartozó fogalmakat.
- Váljék fontossá az élő környezet megbecsülése, védelme, aktív alakítása.
- Ismerjék meg népi kultúránkat, viselkedési szokásokat, protestáns hitünkkel megegyező ünnepeinket.
- Tudják a környezetükben élő személyek nevét, a családtagjaik és önmaguk nevét, címét, foglalkozását, saját születési idejüket.
- Legyenek tájékozottak az óvoda környezetvilágáról, a környezetükben lévő szolgáltatásokról.
- Gyakorolják az elemi közlekedési szabályokat, ismerjék a közlekedéshez tartozó alapvető fogalmakat.
- Érdeklődjenek a matematika iránt, tudjanak logikusan gondolkodni, legyenek tisztában a névutókkal, relációs fogalmakkal, mennyiségbeli és térbeli összefüggésekkel.
- Relációk, névutók helyes használata.
- Térirányok helyes használata.
- Tárgyak, személyek halmazok sorba rendezése megnevezett mennyiségi tulajdonságok alapján.
- Dolgok rendezése meghatározott tulajdonságok szerint.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

- Irányított összehasonlítások: játék a "leg"ekkel.
- Szavakban történő összehasonlítás, becslések, az összefüggés fenn áll-e adott tárgyak, személyek, halmazok között.
- Mennyiségek összemérése térben (hosszúság, szélesség, vastagság, bőség). Mennyiségek összemérése tömegük szerint. Eltérő térfogatok, súlyok értelem szerinti összemérése.
- Számlálásban két mennyiség összehasonlítása: melyik több, mennyivel több, különbség megállapítása.
- Semmi és az üres fogalmainak ismerete.
- Tő és sorszámnevek fogalmának ismerete 10-es számkörben.
- Melléknevek fokozatainak helyes használata.
- Ellentétek, ellentétpárok felismerése, logikus gondolkodás.

### VI.2. Bibliai ismeretek

„Menjetek el tehát, tegyetek tanítvánná minden népet,...tanítva őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek; és íme én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig”

(Mt.28,18)

Az óvodai keresztyén nevelés létjogosultsága teljesen világos Jézus Krisztus missziói parancsát tekintve. Az óvónők, az óvodai dolgozók nagy felelősséggel tartoznak a gyermekek felé, a megélt hétköznapokkal. A keresztyén erkölcs elültetésénél, a szeretet, a megbocsátás, az önzetlenség példája hogyan valósul meg. A gyermeknek éreznie kell, a

körülöttük lévő felnőttek hitét, Istenhez való kötődését. Együtt, őszintén csodálkozunk rá az Isten csodálatos tetteire, alkotásaira. Imádságainkban meleg, elfogadó, bizalmas légkörben éreztessük meg Isten jelenlétét, közelségét. Feladatunk, hogy a gyermekeket önálló imádkozó életre neveljük.

Az óvodai bibliai történetek, keresztyén nevelés célja:

- A 3-6 éves gyermekek evangéliumi nevelésén keresztül történő harmonikus lelki fejlődése.
- A bibliai történetek, az imádság és ünnepek szeretetteljes, bensőséges légkörével a megfelelő érzelmi biztonság kialakítása.
- Az óvodapedagógus és a katechéta személyén keresztül a gyermeki bizalom kiépítése a szerető Mennyei Édesanya felé.
- A gyermek Istenélményein keresztül a család életének kedvező alakulása.
- A gyermek hitre jutása és Jézus Krisztus melletti, korának megfelelő döntéshez való segítése.
- A keresztyén hit ismereteinek főleg érzelmi szintű elsajátítása.

A hitben, és hitre nevelés csak az evangélium szellemében valósulhat meg. Feladatunk, hogy, a gyermek személyiségét, érzelmét, értelmét a közösségi, szociális viszonyulásait ennek tükrében segítsük elő. Elsősorban a szülő felelős a gyermeke lelki neveléséért, fejlődéséért. Az alapot otthonról kapja. Ezért fontos a szoros együttműködés a családdal. A 3-6 éves gyermek érzelmi beállítódása miatt a hozzá közel álló felnőttek véleményét fogadja el. Az előttük lévő példa, a szülő hite, hitélete nagymértékben meghatározza az ő gondolatait, élményeit. Ezért fontos szerepet töltsön be a biztonságos családi háttér, az Istenkép kialakulásában. Intenzív módon inkább átéljük, mint megértjük a hitbeli dolgokat.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

Korcsopontonként más és más szempontok szerint szükséges felépíteni a keresztyén nevelés anyagát. A nekik szóló gyermekdalok, a bibliai és evangéliumi történeteken keresztül érhet el hozzájuk Jézus üzenete. A Bibliából egy-egy rövid mondat, aranymondásként való felolvasása, megtanulása segítheti számukra az üzenet megértését, kiemeli azt. A 3-4 éveseknek csak felolvassuk az aranymondást, 5-6-7 éveseknek 2 hetente tanítunk egy gondolatot, mondatot a Bibliából. Az énekek tartalmukkal, és dallamukkal egyaránt a bibliai tanítás elmélyülését szolgálják, valamint az esztétikai élmények erősödését. A válogatásnál tekintettel kell lenni a gyermekek hangterjedelmi adottságaira, értelmi fejlettségükre, sőt még a mozgásigényükre is. Az óvodai nevelés során figyelembe kell vennünk a 3-6 éves gyermek életkori sajátosságait, a játékoságot, az egyéni bánásmódot.

A történeteket a gyermekeknek üzenetet közvetítő nézőpont választásával közvetítsük. A történeteket igeszerűen, és gyermekszzerűen tanítsuk. Törekedjünk arra, hogy szemléletes, részletes, de ne túl hosszú legyen. Színes képanyag használata (flanel, képek, plasztikográf) segíti a megértését. Fontos, hogy a hitben élő pedagógus is azonosulni tudjon a történettel, a mondanivalóval. A történetek hangsúlyosan a szerető, gondoskodó, őrző, a gyermekekre különös figyelmet fordító Istenről szóljanak (Jézus gyermekkor, motiváló erejű pl. hogyan viszonyul az emberekhez, a segítségre szorulókhöz). Ismerjék meg a gyerekek a Bibliában szereplő családokat. Feladatunk, hogy hidat építsünk az egyházi hagyomány és a jelen helyzet, a tananyag és a gyermek tapasztalati világa között.

Az ünnepek szintén közvetíthetik a keresztyénség üzenetét a gyermek számára. A Karácsony, a Húsvét és a Pünkösd ünnepe más mondanivalót kap. Jézus születésével, halálával, feltámadásával. Törekednünk kell, hogy az Isten hatalmas szeretetét érezzék meg az ünnepek során.

Az együtt-ünneplés elősegítheti, hogy a szülők bekapcsolódjanak a gyülekezeti életbe. Feladatunk az élő kapcsolat kialakítása a család, az egyház és az óvoda nevelési színterein. Az óvodai hittanítás az keresztyén óvodai nevelés nélkülözhetetlen része, és gazdagítja a gyermeknevelés eredményességét. Az anyanyelvi nevelés terén pl. szókincsbővítés, ismert szavak tartalommal való megtöltése történhet. A külső világ megismerésekor világunkat a Teremtő Isten szemszögéből ismerjék meg. A vizuális, és manuális fejlesztés során lehetőség nyílik a bibliai történetek feldolgozására. A zenei képességek fejlesztése során a megismert egyházi énekek, valamint a zenehallgatási anyag kínál sokoldalú fejlesztési lehetőséget.

### ÁHÍTAT

A hittan foglalkozás heti egy alkalmán kívül szükséges, hogy a gyermekek és a felnőttek is az Úr Jézussal kezdjék a napot, áhítat formájában. Ez korcsopontonként, és pedagógusonként változó formában történhet. Célja: hogy a gyermek érezze, tudja, hogy az Úr Jézus ma is és minden nap velük szeretne lenni, rá kell figyelni, Ő szól hozzájuk. Ismerjék meg a gyerekek, hogy a Bibliában Isten szava szól. Onnan tudhatjuk meg üzeneteit. Az áhítat Bibliából felolvasással, beszélgetés formájában, imádsággal, énekléssel, meghitt hangulat biztosításával történjen.

### KERESZTYÉN IRODALOM

Az evangéliumi történeteken keresztül a gyermekek számára könnyebben érthetővé válik mindaz, amit Istenről, Jézusról hallanak. Egyéni személyes életükhöz, mindennapjaikhoz viszi közelebb, kézzelfoghatóbbá teszi azt, hogy mit jelent a hit, hinni Jézusban.



## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

Amennyiben népi, vagy irodalmi művet válogatunk, gondoljunk a heti bibliai történet üzenetére, mondanivalójuk erősítheti egymást. Természetesen sohasem keverhetjük össze a kettőt (az előadásmódban sem), csupán a morális gondolat komplexitására gondolunk. Olyan meséket kell tehát választanunk, amelyeknek tanulsága, hangulata nem zavarja meg keresztyén szellemű nevelésünket. Az evangélium üzenetét tolmácsoló verseket különösen keresztyén ünnepi alkalmakra tervezzük.

### *ÓVÓNŐ FELADATA:*

- Az óvodai dolgozók példaként éljék meg a hétköznapokat.
- A keresztyén erkölcsöt ültessék el gyermekekben, aki ezek által is értékes emberré, személyiséggé formálódhat.
- Önálló imádkozó életre neveljen.
- A hitben, és hitre neveljen, életre segítsen.
- Jutassák el a gyermekekhez a Jézus üzenetét. A bibliából egy-egy rövid mondat, aranymondásként felolvasása, megtanítása segíthet ebben.
- Az énekek szolgálják a bibliai tanítás elmélyülését, valamint az esztétikai élmények erősödését.
- Üzenetet közvetítsen, hidat építsen az egyház és a gyermek tapasztalati világa között.
- A gyermekkel éreztessék meg, hogy az Úr Jézusma is és minden nap velük szeretne lenni, rá kell figyelni, Ő szól hozzájuk. Ismertessék meg a gyerekekkel, hogy a Bibliában Isten szava szól. Onnan tudhatjuk meg üzeneteit.
- Tanítson az evangélium üzenetét tolmácsoló verseket.

### *FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:*

- A gyermekekben alakuljon ki életkori szintjüknek megfelelő Istenkép.
- Ismerjék és tudják, hogy a Biblia szent könyv, Isten ígését tartalmazza.
- Ismerjenek bibliai történeteket.
- Ismerjenek egyházi, keresztyén énekeket, tudják, hogy az ének Isten dicséretére történik.
- Tudják, hogy a templom Isten háza és annak megfelelően kell ott viselkedni.
- Tudják, hogy ezt a világot Isten teremtette, minket is Ő alkotott, ezért hálával forduljunk felé.
- Alakuljon ki bennük az imádság, az Úr Jézussal való kapcsolatteremtés igénye.
- Érezzék, hogy az Úr Jézus őket is nagyon szereti.
- Keresztyén erkölcs egy-két alappillére jelenjen meg az életükben, és váljon igényükké.
- Harmonikus, boldog, békés, Istenre figyelő személyiséggé váljanak.



### VI.3. Verselés, mesélés

Ahhoz, hogy a gyermek aktív befogadója legyen a művészi és egyéb alkotásoknak, óvodáskorban kell megalapozni az irodalmi fogékonyságát.

A verselés, mesélés a gyermekek érzelmi-, értelmi-, erkölcsi-, etikai fejlesztésének egyik legfőbb segítőtje, az anyanyelvi nevelés fontos eszköze. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Az óvodáskorú gyermekek fogékonyak az esztétikumra, ezt a vershez és meséhez való viszonyuk is mutatja.

A szeretet, a jóság, a gyűlölet, a nagyravágás, szerénység, összefogás, részvét, stb. elvont fogalmait, az emberi érzések tükrében, konkrét, belső képi formában ismeri meg a gyermek. Az irodalmi nevelést megalapozó nevelés, a mesélés, mondókázás sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik. A gyermekre a vers hangulati színezete, ríme, ritmusa, intenzíven hat. Később a nagycsoportban már a tartalma is érzelmeket vált ki belőle, belső képvilágban jelenik meg. A mese -képi és konkrét formában - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat. A mesébe a gyermek könnyen beleéli magát, azonosulni tud vele, könnyen közlekedik saját valósága és a csodavilág között. A mesében bármi megtörténhet, semmi sem lehetetlen. Fontos, hogy segítsük a gyermek értelmi és érzelmi fejlődését, mesével, verssel, dramatikus játékokkal. Jelenjen meg a metakommunikáció széles skálájának használata.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkarímek, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre, mely a kisgyermek mindennapos mentális higiéniájának elmaradhatatlan része. A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés lehetősége kínálkozik. Törekedjünk arra, hogy a mesélés, verselés alkalmával személyes példát adjunk a gyermekeknek. Fejlesszük az aktív szókincsüket. Alakítsuk ki a gyermekben a helyes fogalmakat, tiszta beszédet. Ösztönözzük őket a pontos megnevezésre, önkifejezésre és, a választékos kifejezésre. A gyermek saját vers és mese alkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolásával történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az szépirodalmi művek (magyar költők versei, elbeszélései, novellái) mellett a népmesék (állatmesék, tündérmesék, stb.), népköltészeti alkotások által ismertessük meg a népi kultúránk kincseit. A ritmikus, és humoros versek, mozgásos népi mondókák, dúdolók, szólások, közmondások, nyelvtörők az anyanyelvi nevelés fontos eszközei, hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazásával, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag megválasztásával a multi és interkulturális nevelés valósul meg.

#### ÓVÓNŐ FELADATA:

- A gyermek értelmi és érzelmi fejlődésének segítése, mesével, verssel, dramatikus játékokkal. Jelenjen meg a metakommunikáció széles skálájának használata.
- Az aktív szókincs fejlesztése.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

- A helyes fogalmak, tiszta beszéd kialakítása a gyermekben egyéni differenciált módon.
- A helyes légzés elősegítése, a tér-időérzék, verbális emlékezet, beszédszervek fejlesztése.
- Anyanyelvi kódok, fejlesztése, az összefüggő szövegmondás, pl. mesefolytatás, saját mese kitalálására buzdítás.
- Gyermeki személyiség megismerésére, fejlesztése, képességeik feltárása.
- Évszakokhoz kötődő verses mesék dramatizálása.
- A könyv szeretetének igényének kialakítása a gyermekekben.

### A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- a gyermekek szívesen ismétlik a verseket, rigmusokat
- tudják az ismert irodalmi anyagot ünnepekhez kapcsolni
- a mese képi megjelenítésére legyenek képesek
- legyen igénye a hallott ismert mű újrahallgatására
- képesek legyenek magukat önállóan, összefüggően kifejezni, gazdagodjon a szókincsük, ismerjék a szavak jelentését, használják megfelelően azokat
- tudjanak mesét, történetet kitalálni, elkezdett történetet befejezni, s azt mozgással megjeleníteni, dramatizálni, bábozni, az előadáshoz kreatív módon eszközt készíteni
- várják, igényeljük a mesehallgatást
- élmények hatására népköltészeti kötődés alakuljon ki a gyermekekben
- ismerjenek evangéliumi verseket, történeteket.
- tudjanak könyvben kép alapján tájékozódni, óvni a könyvet
- figyelmesen tudják meghallgatni az óvónőt és társaikat

## VI.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

" Amit csak hall a gyermek, könnyen elfelejti.  
Amit lát is már inkább megjegyzi, de amiben ő  
maga is tevékenyen részt vesz, az biztosan  
bevésődik az emlékezetébe."

(Kodály Zoltán)

A gyermek élményeit sokféleképpen ki tudja fejezni. Szabad önkifejezéséhez, a fantáziavilágának képi úton való kifejezéséhez, szükség van élményekre. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Ehhez fontos és szükséges az életkornak megfelelő vizuális tapasztalat gazdagítása (amelyek

az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik képességek fejlődését), és hogy kialakítsuk a gyermekben a szép meglátásának, befogadásának igényét, az esztétikai érzékenységet. Az érdeklődés, a motiváció, a jó légkör befolyásolja azt, hogy környezetünkben mit veszünk észre. Ebből következik, hogy csak szeretetteljes légkörben lehet alkotni, önmagunkat kreatívan kifejezni. A felnőtt közreműködése szükséges ahhoz, hogy a gyermek észrevegye az Isten által teremtett természet és az ember harmóniájában azt, ami gyönyörködtető, ami esztétikus.

Elengedhetetlen feladatunk a gyermeki alkotó tevékenység biztosítása, a képi, térbeli megjelenítés sokféle vizuális lehetőségének megmutatása. Fontos, hogy elegendő idő álljon a gyermek rendelkezésére. Egész nap folyamán teremtsük meg a feltételeit, (égykörben, és változatos eszközökben) az ábrázoló tevékenységnek. Így kap készítményt a

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

gyermek arra, hogy templomi, bibliai történeti élményeit rajzában, festményeiben is megelevenítse.

A csoportszobában biztosítunk a gyermekek részére egy viszonylag állandó területet, ahol bármikor kipróbálhatja képességeit, megvalósíthatja ötleteit, ahol rendelkezésére állnak a megfelelő anyagok, eszközök. A színek gazdag világával találkozhatnak a természeti környezetükben. Az évszakok színeinek megláttatásával, a gyönyörű színekben pompázó virágoskertek megcsodálása alkalmával, a mesekönyvek nézegetése során természetesen sajátítsák el a gyermekek az ismeretet.

A gyermekeket ismertessük meg a rajzolás, mintázás, kézimunka során különböző anyagokkal, eszközökkel. Festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, karcolással készítsenek képeket. Érzékeltesük a gyermekekkel az anyagok alakíthatóságát, pl. gyurma, sólisztgyurma, agyag, gipsz. Az agyagba "nyomot" hagyhatnak, és negatív formákat hozzanak létre, majd gipsszel öntsék ki, így pozitív formát kapnak. Használják fel a természetes anyagokat, gallyakat, textilt, bőrdarabokat, alakítsanak képet fonalból, termésekből, textiltől. Séták, kirándulások alkalmával összegyűjtött természetes anyagokból készítsenek játékokat. pl. rongybaba, csutkababa. Nyújtsunk élményt a népi játékok megtekintésével, megismertetésével, hogy régen a gyerekek mivel játszottak, hogyan készítették el azokat. Építés során variálják a teret ehhez különböző méretű dobozokat, textíliákat használjanak. Ismertessük meg a gyermekeket különböző technikákkal (pl. kollázs, montázs, batik, lenyomatok, viaszkarok, makettek, terepasztalok készítése). Ismerkedjenek meg a gyerekek a szövés, fonás, varrás alapttechnikájával.

A jeles napi készülődések során a gyerekek vegyenek részt az ünnepekhez kapcsolódó jelképek közös elkészítésében (pl.: adventi koszorú készítése, mézeskalács gyúrása, díszítése, karácsonyi gyertyaöntés, tojásfestés, és különböző díszítőtechnikák elsajátítása, májusfa szalagozása.) Nyáron növényekből fonjanak koszorút, készítsenek népi játékokat stb. Képző- és népművészeti alkotásokkal, képekkel való ismerkedés, nézegetés során közelebb kerül hozzájuk a művészet, esztétikai érzékük az érzelmi hatások alatt fejlődik.

### ÓVÓNŐ FELADATA:

- Az életkornak megfelelő vizuális tapasztalat szerzésének biztosítása.
- Alakítsa ki a gyerekekben a szép meglátásának, befogadásának igényét, az esztétikai érzékenységet.
- Szeretetteljes légkör biztosítása.
- A gyermeki alkotó tevékenység biztosítása.
- Elegendő idő álljon a gyermek rendelkezésére.
- Az alkotás feltételeinek (légkörben, és eszközökben) megteremtése.
- Az állandó területet biztosítása, ahol rendelkezésére állnak a megfelelő anyagok, eszközök.
- A gyermek megismertetése a rajzolás, mintázás, kézimunka során alkalmazható különböző anyagokkal, eszközökkel.
- Az anyagok alakíthatóságának megérettetése.
- Természetes anyagok használata.
- Természetes anyagokból készítsenek játékokat.
- Élmény nyújtás a népi játékok megtekintésével.
- Különböző technikák megismertetése. pl. kollázs, montázs, batik, lenyomatok, viaszkarok, makettek, terepasztalok készítése.
- Szövés, fonás, varrás alapttechnikájának megismertetése.
- Az ünnepekhez kapcsolódó jelképek közös elkészítése.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

- Igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.
- A spontán beszéd formáinak fejlesztése: az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése.
- Kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése.

### A FEJLŐDÉS EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- a képalkotásban egyéni módon jelenítsék meg élményeiket,
- emlékezet után legyen képes, saját elképzelése alapján díszítő munkát, modellt létrehozni,
- tartsák értékesnek társaik munkáját és mondjanak véleményt azokról,
- elemi térviszonyokat tudjanak megjeleníteni,
- a színeket, formákat gazdagon és ötletesen használják,
- eszközöket rendeltetésszerűen használják, tudják alkalmazni a különféle technikai eljárásokat,
- megfigyelés alapján legyenek képesek formázni, kiemelve a jellegzetes jegyeket, egyszerű mozgást, részformát is tudjanak megjeleníteni,
- rendelkezzenek koordinált szem-, és kézmozgással.

## VI.5. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

" A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal. Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, amelyekbe csak a zene világít be."

(Kodály Zoltán)

Az éneklés, a hangszerek hangja Istentől való ajándékok. A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. A szeretet-kapcsolat a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. Megismerhetik a gyermekek a zsoltárokat, dicséreteket, magyar néphagyomány által őrzött

dalanyagot. Az élményt nyújtó közös éneklés, körjáték illetve mondókázás a művészeti és esztétikai és érzelmi nevelés szempontjából kiemelt helyet kap. Énekelni mindig lehet, amikor arra belső indítást érzünk. Keresztyén énekeink tanítását azonban nem ajánlott a népi gyermekdalokkal együtt megoldani, erre teremtsünk külön alkalmat.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A zenei nevelés olyan terület, mely nem korlátozódik a foglalkozások időtartamára. Az éneklés, zenélés az áhítatok során a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére. Így a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

Feladatunk, hogy a felhasznált zenei anyagot igényesen, életkornak és az adott csoport képessége szintjének megfelelően, énekes- mozgásos játékok, szokások, hagyományok dalaiból, illetve az írt műdalokból ünnepekhez, a természetváltozásához igazodóan válogassuk. A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmat biztosítsunk. Fejlesszük a gyermekek nyelvi képességeit, mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.

A gyermekek ismerjenek minél több ölbeli játékot, amelyet a felnőttekkel közösen játszhatnak, Ismertessünk meg sok mondókát, kiolvasót, melyet különböző játékhelyzetben is tudnak alkalmazni. Ismertessünk meg olyan énekes játékokat, melyet álló helyzetben játékos mozdulatokkal eljátszhatnak. Játszanak kérdés- felelet játékokat. Ismerjék meg a csigavonalat, a hullámvonalat, a szerepcserére épülő játékokat. A körjátékok lehetnek szerepcserés, párválasztásos, és sorgyarapodós, párcserés, kapus, hidas játékok. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Képesek legyenek a dúr- hexachord hangkészletű énekes játékok befogadására. Játék közben közvetve szervezzük meg a zenei készségek fejlesztését és ismertessük meg a zenei alapfogalmakat. Figyeljék meg a csendet a környezetük hangjait és 2-3 hangszer hangját.

Keltsük fel a gyermek érdeklődését a zenehallgatás iránt, örömmel vegyenek részt abban. Olyan műveket gyűjtsünk össze, melyet saját magunk tudunk előadni a gyerekeknek. Jelenjen meg a komponált, (modern és klasszikus) műzene is.

Kísérjük a dalokat egyenletes lüktetésű mozdulatokkal, később érezzék meg a mondókák, dalok ritmusát, a motívumok hangsúlyát. Különböztessék meg a dalok ritmusát az egyenletes lüktetéstől. Az óvónő a dalokat úgy válassza ki, hogy azokhoz ismétlődő, egyenletes lüktetést segítő mozdulatokat lehessen kitalálni. A nyolcad, negyed ritmusképeken túl jelenjen meg a szinkópa és a szünet ritmusképlet is. Készítsenek ritmushangszereket (egyszerű népi hangszereket), és használják is. Figyeljen az óvónő arra, hogy a gyerekek lassabban énekelnek, mint beszélnek.

A kissé lelassított mondókák, énekek segítsék a helyes artikulációt, a szavak szép pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa éreztesse meg a magyar nyelv kifejező erejét, szépségét. A hangutánzó szavak éneklése segítse a magán és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sok mondóka, dalszöveg adjon alkalmat a szókincs bővítésére. Ne csak a passzív, hanem az aktív szókincsük is bővüljön. Fejlődjön a nyelvi kommunikációs készségük. A számukra nem érthető szavakat emeljük ki és magyarázzuk meg, hogy ne csak skandálják, hanem jól is értsék, amit énekelnek.

Mint minden területen itt is gondoljunk arra, hogy a művészi tevékenységeket nem célszerű egymástól elválasztani. A bibliai történetek ábrázolásra, dramatizálásra, zenélésre ösztönözhetnek és ezeknek lehetőségét, ne csak biztosítsuk, hanem magunk is kezdeményezhetünk kiegészítő zenei betéteket.

### ÓVÓNŐ FELADATA:

- Ismerjék meg a gyermekek a zsoltárokat, dicséreteket, a magyar néphagyomány által őrzött dalanyagot.
- A felhasznált zenei anyag, életkornak és az adott csoport képessége szintjének megfelelő válogatása.
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése.

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

- Ölbeli játékok, énekes játékok, mondókák, kiolvasók játékos mozdulatok, kérdés-felelet játékok, csigavonal, a hullámvonal, szerepcserére épülő játékok, körjátékok, szerepcserés, párválasztásos, és sorgyarapodós, párcserés, kapus, hidas játékok megismertetése.
- Szeretet-kapcsolat és biztonságérzet kialakítása.
- Zenei élmény nyújtása.
- Dúr hexachord hangkészletű énekes játékok befogadtatása.
- A zenei készségek fejlesztése.
- Dallambújtatás megismertetése.
- Környezetük hangjának és 2-3 hangszer hangjának megismertetése.
- Zenehallgatás iránti igény kialakítása.
- Az egyenletes lüktetés, a nyolcad, negyed ritmus, a szinkópa és a szünet, gyors, lassú érzékeltetése.
- Ritmushangszerek készítésére ösztönzés, és használatuk segítése.
- A helyes artikuláció kialakítása.
- A szókincs bővítése, nyelvi-kommunikáció fejlesztése.

### A FEJLŐDÉS EREDMÉNYE ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- Ismert dalokat tudjanak alkalmakhoz, ünnepekhez kapcsolni.
- A gyerekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyerekek gátlások nélkül egyedül tudjanak természetes tempóban járni, tempót tartani, illetve önállóan énekelni, felelgetős dalt énekelni társaival.
- Tudjon élvezettel figyelni a hallott zenére.
- Dallammotívum alapján ismerjen fel egyszerűbb dalokat, képes legyen ezek visszaéneklésére.
- Különböztessék meg a zenei fogalom párokat /magas-mély, lassú-gyors, halk-hangos/
- Érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Tudjanak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Legyenek képesek néhány térforma alakítási lehetőséget létrehozni, cselekvéssel dalritmust, egyenletes lüktetést kifejezni.
- Tudjanak "népi rögtönzött ritmus hangszereket" készíteni.
- Egyszerűbb táncos mozgást tudjanak végezni.
- Ismerjék az óvodában előforduló hangszereket.
- Képesek legyenek a dúr- hexachord hangkészletű énekes játékok befogadására.
- Tudjanak halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben beszélni, énekelni, próbálkozzanak a dallambújtatással.

## VI.6. Mozgás

Az egészséges kisgyermek szinte szüntelenül mozgásban van. Életkoruk, egyéni fejlettségük szerint valamennyien természetes mozgásokat végeznek. A külső ok majd a környezet, amely a legkülönbélebb mozgások végzésének lehetőségeit kínálja, s a belső késztetést ingerli. A belső indíték egy biológiailag megalapozott szükséglet, ami aktivitásra, folytonos mozgásra, tevékenységre készíti a gyermeket, s a szükséglet levezetése során, és nyomán lép fel a funkcióöröm, ami motiválja az ismétlődést, tehát serkentőleg hat vissza a mozgáskésztetésre. Az óvodás gyermekek számára a mozgásos játékok az örömlémény forrásai, s minden időben és helyen keresik rá az alkalmat. Egyénileg vagy kiscsoportban, gazdag fantázia világuk folytán, sokféle, módon változatossá teszik az átélt játékokat, játékos gyakorlatokat.

### VI.6.1. Az óvodai testnevelés célja

A gyermeki személyiség fejlesztése mozgásos tartalmakon keresztül, a funkcionális megértésre törekedve. Ennek eredményeként a fizikailag aktív életvitel tartós magatartássá válik felnőttkorban is. Az ehhez szükséges tudás, készségek és meggyőződések elsajátítása.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely- és helyzetváltoztató- valamint a finommotoros mozgáskészségek tanulásának, a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza. Ezt sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elemi fogalmi gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése történik meg a mozgásformák megnevezésével.

A gyermekek mozgását két nagy csoportra kell bontanunk:

#### *A SZABAD, SPONTÁN MOZGÁS:*

Az önálló, felfedezéssel tanuló, kísérletezéssel formálódó természetes mozgások fejlődése mellett a gyermek egész személyiségfejlődésével közvetlen kapcsolatban állnak. A szabad, spontán mozgás alkalmával lehetőséget kell biztosítanunk a mondókák, énekek ritmusára történő testgyakorlatok végzésére, körjátékok, dalos népi játékok játszására, melyek fejlesztik a gyermekek figyelmét, s formálja zenei ízlésüket is. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

Az udvaron elhelyezett fából készült mászóakák, lefektetett farönkök az egyensúlyérzék fejlesztésére kiválóan alkalmasak. A nyújtók, lógók illetve kifeszített kötelek, melyeken függhetnek, le - föl mászhatnak a gyermekek a vállöv erősítésére szolgáljanak.

Az aszfaltos területet használjuk ki a különböző labdajátékok végzésére, biciklizésre, mely fejleszti az ügyességet, a szem - kéz - láb koordinációt. Biztosítsunk minél több lehetőséget a szabad spontán mozgásra a helynek megfelelően. Pl. bordásfal, ugráló



## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

labda, lépegető, stb. használata játékidőben. A játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

### SZERVEZETT MOZGÁSOK:

- Mindennapos mozgás
- Mozgásfoglalkozás, mint kötött tevékenységi forma

### Mindennapos mozgás

A mindennapos mozgás feladata az egészség megszilárdítása, a fizikai képességek elért színvonalának fenntartása, a jártasságok, mozgáskészségek megszilárdítása, a gyermek mozgásigényének kielégítése, és a rendszeres testgyakorlás szokásának kialakítása. Ezt az időjárás függvényében, a szabadban valósítjuk meg. A mozgásos játékokat egészítsük ki 1-2 gimnasztikai gyakorlattal. Naponta legalább 10 - 15 perc erejéig. Lehetőséget kell adni a gyermekek számára az állóképesség fejlesztésére szolgáló futás és a szökdelés különböző változataival, kúszás, mászás gyakorlatok összekapcsolására. Ismerkedjenek meg mozgásos népi játékokkal (labdajátékok, szembekötődik, kötélhúzás, bújócska, ugróiskolák, célba dobások kövekkel, kavicsokkal). A mindennapi mozgásban fontos szerepe van a kézi szerek felhasználásának.

### Mozgásfoglalkozás

Heti 1 alkalommal szabadban, vagy teremben történjék. A mozgás és a sport nemcsak a testi fejlődés, egészség fejlesztésének, a kondicionálásnak, motoros képességek és készségek, az erőnlét és a mozgás teljesítmények kialakításának és továbbfejlesztésének eszközei, hanem megfelelő felhasználással célszerű és céltudatos pedagógiai munkával a sokoldalú személyiségformálás eszköze is. pl. alkalmazkodó- képesség, akarati tényezők, stb.

| Helyváltoztató mozgások   | Helyzetváltoztató mozgások  | Finommotoros mozgások)   | (manipulatív |
|---|---|--|--------------|
| járások<br>futások<br>szökdelések<br>oldalazások<br>irányváltoztatások<br>kúszások<br>mászások<br>függeszkedések<br>gurulások | ugrások-érkezések<br>esések<br>gördülések<br>fordulatok<br>átfordulások<br>függések<br>támaszok | gurítások<br>dobások<br>elkapások<br>ütések<br>rúgások<br>labdavezetések<br>húzások-tolások<br>emelések<br>hordások* |              |

A mozgásfoglalkozásokon jelenjen meg:

- Játék / szerep, szabály, küzdő játék /
- rendgyakorlatok
- gimnasztika (kar-, láb-, törzsmozgások)
- szabad gyakorlatok
- kézi szer- gyakorlatok
- járás, futás, ugrás, csúszás, mászás



## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

- dobások
- támasz-, függés-, egyensúlyozó-gyakorlatok

A gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolják a különböző mozgásokat. Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás alakulásának támogatása.

A 3-4 éves gyermekek mozgásos foglalkozásának középpontjában mindig a játék álljon, oly módon, hogy az alapmozgások - járás, futás, kúszás, mászás - gimnasztikai gyakorlatok is játékos tevékenységet jelentsenek a gyermekeknek. Ebben az életkorban a természetes és a nagymozgások fejlesztésére kell helyezni a hangsúlyt. Ez a futásgyakorlat megismertetésével, támaszgyakorlatok gyakorlásával a gimnasztika alapjainak lerakásával érhető el.

A 4-5 éves gyermekek mozgásos foglalkozásában továbbra is szereljen a játék, s az egész foglalkozás játékos jellegű és dinamikus legyen. A követelményszint növekedését nemcsak a nehezebb gyakorlatok jelentik, hanem a végrehajtás minősége. A futógyakorlatokkal a biztos futás fejlesztése legyen a cél. Ez fejleszti a tér és időérzékletet. Alakítsuk ki a gyermekekben az irányok ismeretét. / jobb - bal / Ebben az életkorban már az egyensúlyérzék fejlesztését kell kitűzni, csúszással, mászással összekötve. A leugrás, mélyugrás az egyensúly fejlesztését segíti elő.

Az 5-6-7 éves gyermekek mozgásos foglalkozásának anyaga az előző évek gyakorlataira épül, azokból nagyon sok ismétlődik magasabb követelményszinten. A gyakorlatok lehetnek versengéssel összekötve, hogy egyéni képességeik kibontakozhassanak. Helyzetfelismerő képességüket, mozgástapasztalatukat gazdagítsuk. A szem-, kéz-, láb koordinációja az összerendezett mozgás kialakítása a feladat. Kerüljön előtérbe a finommotorika fejlesztése a kézi szerek különféle fogásmódjainak gyakorlása során. Ez az írásképesség előkészítésének, nélkülözhetetlen megalapozása.

A gyermekek ismerjenek meg sok olyan mozgásos játékot és gyakorlatot, amely elősegíti az anatómiai és élettani fejlődésüket, növeli szervezetük erejét, ellenálló-, teherbíró-, alkalmazkodóképességüket, edzettségüket. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró-képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait. A mozgás folyamatában jussanak el a gyermekek az együttes és szép mozgás élményéhez, keltse fel a mozgás iránti vonzalmukat.

# Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

## ÓVÓNŐ FELADATA:

- Szabad, spontán mozgás lehetőségének biztosítása.
- Szervezett mozgások megszervezése.
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek énhatárainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció fejlődésének elősegítése.
- Az egyensúlyérzék fejlesztése.
- Vállöv erősítése.
- Labdajátékok végzése.
- A szem-, kéz-, láb koordinációjának fejlesztése.
- Az egészség megszilárdítása, a fizikai képességek elért színvonalának fenntartása, a jártasságok, mozgáskészségek megszilárdítása.
- Az egyéni szükségletek, és képességek figyelembevételével a gyermek mozgásigényének kielégítése, ösztönzés a mozgásra, az egyéni lemaradások kompenzálása.
- Kézi szerek felhasználása.
- A sokoldalú személyiségformálás.
- Rendgyakorlatok, gimnasztika, szabad gyakorlatok járás, futás, ugrás, csúszás, mászás, dobások támasz, függés, egyensúlyozó gyakorlatok alkalmazása.
- Természetes és a nagymozgások fejlesztése.
- Versengéssel összekötve, az egyéni képességeik kibontakoztatása.
- A finommotorika fejlesztése.

## FEJLŐDÉS EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

- sajátítsák el a természetes mozgás elemeit /járás, futás, kúszás, mászás, stb.,
- ismerjék a vezényszavak tartalmát, legyenek képesek azt megfelelően végrehajtani,
- irányváltoztatásra legyenek képesek,
- bátran tudjanak kisebb akadályokat átugrani, a kézi szereket biztonságosan használni (labdagurítás, dobás, célzás stb.),
- gerendán, padon, (rézsútosan is) tudjanak egyensúlyozó járásban végigmenni,
- mozgásuk legyen összerendezett (kéz - láb - szem koordinációja),
- páros lábon és fél lábon szökdeljenek, egyensúlyozzanak,
- finommotorikájuk alakuljon ki,
- verseny /küzdő játékban a szabályt tudják betartani,
- csapatjáték esetén értékeljék a közösségi szellemet, annak függvényében játszanak,
- versenyjátéknál legyen kitartásuk,

## VII. AZ ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI

Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapoknak. Ismertessük meg a gyerekekkel az ünnepek keresztyén tartalmát. Ezáltal más jelentőséget kapnak. Nem csak örömszerzés alkalmává válik, hanem hálaadás lehetőségévé.

### ÜNNEPEINK

| Óvodánk keresztyén jellegéből fakadó ünnepek |   | Ü | M | Nemzeti ünnepeink |   | Ü | M |
|--|---|---|---|-------------------|---|---|---|
| Befogadó Istentisztelet                      | Az új gyermekek megáldása   |   |   | október 23.       | az 1956-os forradalom ünnepe<br>Korábban a Harmadik Köztársaság kikiáltásának az ünnepe is.                       |   |   |
| Búcsúztató Istentisztelet                    | Az iskolába menő gyermekek búcsúztatása és megáldása  |   |   |                   |   |   |   |
| Reformáció ünnepe                            | Személyes újrakezdés lehetősége   |   |   |                   |   |   |   |
| Advent időszaka                              | várakozás időszaka, amikor a gyermekeket fel kell készíteni az ünnepre, a szívünk megtisztításával, és a környezetünk rendbetételével.  |   |   |                   |   |   |   |
| Karácsony                                    | "Ne féljeteK, mert Megváltó született nékteK" - Közös karácsonyi áhítat a gyermekekkel a templomban   |   |   |                   |   |   |   |
| Virágvasárnap                                | "Áldott, aki jött az Úrnak nevében"<br>A gyerekek halljanak arról, hogyan ünnepelték az Úr Jézust   |   |   | márc. 15.         | nemzeti ünnep<br>a modern parlamentáris Magyarország.<br>megszületésének a napja.<br>az 1848-as forradalom ünnepe |   |   |
| Húsvét                                       | Nagypéntek- Keresztyén üzenet közvetítése- nevelés nélküli nap, a hangsúly az Úr Jézus győzelmére helyezzük, amit a világ felett aratott. Mi is örülhetünk, mert nekünk sem kell félnünk, Jézusban bocsánatot kaphattunk. |   |   | május 1           | a munka ünnepe  |   |   |
| Új dolgozók fogadalomtétele                  | Egyházi törvényünk értelmében   |   |   |                   |   |   |   |
| Mennybemenetel Pünkösöd                      | Jézus vissza fog jönni.<br>Bibliai történet elmondása alkalmával mondjuk el a gyerekeknek, hogy Jézus értünk jött a földre, és most visszament az Atyához, de Lelkével a szívünkbe költözött, most így van itt velünk.    |   |   |                   |   |   |   |

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

### HAGYOMÁNYAINK, PROGRAMJAINK

| Óvodánk hagyományai            |   | Programjaink   |  |
|--------------------------------|---|--|--|
| <b>Halacskanap</b>             | Óvoda hagyományaként Halacskanap szervezése, a két telephely közös vidám délutánja a szülőkkel együtt.  | Templomlátogatás havonta   | Minden óvodai csoport havonta egy alkalommal vasárnapi Istentiszteletre átmegy a templomba. Gyülekezettel való kapcsolattartás |
| <b>Családi kirándulás-</b>     | A családokkal közösen eltöltött nap az óvodához közeli kirándulólhelyen   | Színházi, zenei programok  | Havonta egy alkalommal kulturális program a gyerekeknek, meghívott előadókkal  |
| <b>Advent időszaka</b>         | Gyertyák gyűjtása. Szülőkkel együtt közös készülődés, - Adventi délután szervezése, koszorú készítése<br>Csoportos karácsony - Karácsonyi teadélután a szülőkkel  | Nevelőtestületi értekezletek                                     | Tanévnyitó értekezlet<br>Őszi nevelőtestületi<br>Tavaszi nevelőtestületi<br>Tanévzáró értekezlet                               |
| <b>Farsang</b>                 | Jelmezszerzés, együtt játszás   | Keddi megbeszélések 2 hetente<br><br>felnőtt áhítat minden héten |  |
| <b>Szülők bálja-</b>           | A szülők számára szervezett műsoros, táncos, játékos est  |  |  |
| <b>Húsvét</b>                  | Húsvét ünnepén a hagyományok megtartása<br>Népi hagyományok felelevenítése.   | családlátogatás  |  |
| <b>Anyák napi készülődés</b>   | A legdrágább emberi kapcsolat az édesanya, és a gyermek között Isten ajándéka. Érezzük a gyermekekkel ennek értékét. A gyermekek saját kézzel készítenek ajándékot, mellyel vasárnap otthon köszöntik édesanyjukat. | fogadóóra  |  |
| <b>Évzáró-anyák napi műsor</b> | Édesanyák köszöntése énekkel, verssel, dramatizálással, bepillantást engedve az elmúlt év műveltség tartalmaiba.  | fényképezés tanfolyamok  |  |

Az óvoda hagyományainak szervezésekor a Pedagógiai Programban felsorolt irányelveket kell szem előtt tartani. Megvalósításukat nem terheli kötelezettség. Fenntartjuk a változtatás lehetőségét. Az aktuális éves Munkatervben rögzítjük, hogy mely programokat kívánjuk előtérbe helyezni, azt milyen formában, időpontban kívánjuk lebonyolítani.

Ezt minden évben a tanévzáró értékelő értekezleten a tapasztalatok alapján megvizsgáljuk, és ez alapján tervezzük a következő év programjait.

## VIII. ÓVODA KAPCSOLATAI

### VIII.1. Családdal

A gyermeknevelés elsődleges színtere a család. Ezért fontos, hogy a család és az óvoda (az a közösség, ahol a gyermek a napjának legnagyobb részét eltölti, ahol nevelő hatások érik) közös elvek alapján forduljanak a gyermek felé. Ezért szükséges a családokkal jó kapcsolat kialakítása. A gyermekek megismerésén túl lehetőségünk legyen a szülőkkel is megismertetni az óvodai nevelésünk céljait, feladatait hogy közös koncepciót képviseljünk. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Ennek alapfeltétele a szoros együttműködés.

- 1. Személyes kapcsolat alapján
  - Napi kapcsolatok
  - Beszélgetések
  - Családlátogatások
  - Szülővel egyeztetve, óvodalátogatás
  - Fogadóórák (igények szerint)
- 2. Közös programok.
  - A családokat mindjobban bevonja az óvoda életébe
  - Szülői értekezletek
  - Közös kirándulások szervezése
- 3. A szülők tájékoztatása a gyermekek aktuális
  - fejlettségi szintjéről,
  - fejlődési jellemzőiről,
  - fejlesztési feladatait tartalmazó dokumentumok alapján.

Az óvoda vállalja az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítése mellett a szemléletformálás direkter módszereit is. Előadások szervezése a szülők részére, gyermeknevelési, családi, és keresztyén élet alapkérdéseiben. Külső előadók felkérése, cikkek ajánlása, faliújságra helyezése. Az óvodai dokumentumokban megfogalmazott normarendszer elfogadására, nevelési felfogásba építésére motiválás. A családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása. A szülőkkel, gyermekekkel való közös gondolkodás, véleménycsere, döntés eredményeként a programmal összeegyeztethető plurális értékek beépítése az óvoda normarendszerébe. Az óvodánkban került HH, és a HHH gyermek családjával speciális inkluzív kapcsolat kialakítása.

### VIII.2. Gyülekezettel

A gyülekezet lelkésze minden héten közös áhítatot tart az óvoda minden gyermekének. Új gyermekek bemutatkozása és megáldása a templomban a nevelési év elején. Az iskolába felvett gyermekek búcsúztatása a nevelési év végén.

Ünnepokről közös megemlékezés - a gyermekek műsorral készülnek a gyülekezeti ünnepekre. Év közben egy-egy vasárnap az óvoda gyermekcsoportjai részt vesznek a gyülekezeti Istentiszteleten.

Célunk, hogy a gyermekeken keresztül a családok is bekapcsolódjanak a gyülekezet életébe.

### VIII.3. Társintézményekkel

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező. Az együttműködés alapja, az ismeret, a megfelelő információ.

#### **Rózsakerti Demjén István Református Általános Iskolával**

Iskolalátogatás a nagycsoportosok részére

Kölcsönösen tájékoztatjuk egymást az intézmények programjairól, eseményeiről

Közös programok szervezése

A református iskolát a református óvoda természetes folytatásaként tekintjük, ennek érdekében minden lehetséges fórumon közvetítjük ezt a lehetőséget a családok felé.

Együttműködésünk célja, hogy az óvodánkban folyó nevelés alapja lehessen az iskolai nevelésnek és oktatásnak, kiemelten kezelve a keresztyén értékeket és hitünk megélését.

#### **A kerület iskoláival**

Iskolai tájékoztató kiosztása a szülők között.

Együttműködés az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében.

Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy a kimenő gyermek aktuális fejlettségi szintjét és a fejlesztés feladatait tartalmazó dokumentumot kérhetik.

Konzultációs lehetőséget biztosítunk az óvodából iskolába érkező gyermek átmeneti állapotának jellemzőiről.

#### **Gyermekjóléti Szolgálattal**

Az óvoda gyermekvédelmi felelőse rendszeres kapcsolatot tart a gyermekjóléti szolgálat koordinátorával, aki a problémák megoldásában segítséget tud nyújtani.

#### **Nevelési Tanácsadóval**

Problémás gyermekekkel kapcsolatban konzultálunk az EGYMI pszichológusaival. Iskola alkalmassági vizsgálatra küldjük a rászoruló gyermekeket.

#### **Nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel**

Az óvoda kapcsolatot tart az érintett kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel.

#### **Református Pedagógiai Intézettel**

Továbbképzéseken való részvétel.

#### **Egységes Református Pedagógiai Szakszolgálattal**

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében, fejlesztésében, fejlesztési lehetőségek feltárásában tanácsolnak. Kérésünkre egyes esetekben konkrét segítséget nyújtanak.

#### **Szaktanácsadókkal**

## **Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja**

Kérjük segítségüket és tanácsaikat

### **Egyházi óvodákkal**

Egymás munkájának megismerése, folyamatos segítése. Közös szakmai nap szervezése

### **Gyermekorvossal**

Védőnő óvodlátogatása, gyermekek növekedésének ellenőrzése. Szükséges szűrővizsgálatok elvégzése iskola előtt. Gyermekorvos vizsgálata. Fogászati kezelések (törvényi előírások lehetőségeihez mérten)

### IX. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

A gyermek nevelése elsősorban a család feladata, óvodánk csak segítő, kiegészítő szerepet tölt be. Ennek érdekében fel kell venni a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal.

Az óvodánkba érkező gyermekek szociális és anyagi helyzetének felmérése alapján a veszélyeztetettség megelőzése, segítségnyújtás a feladatunk.

A tájékoztatni kell a szülőket a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címéről, illetve telefonszámáról is.

#### *GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLAT*

1221 Budapest, Városház tér 11. 226 65 86

Nevelési Tanácsadó - Családsegítő Központ

1221 Budapest, Szent István tér 1.

Az óvoda vezetője gondoskodik a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről.

#### *GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI FELELŐS AZ ÓVODÁBAN:*

Némethné Pötördi Zsuzsanna

Fogadóideje: Előre egyeztetett időpont az érintett felek között.

A gyermekek védelmét biztosító ellátások formái: /óvodánk lehetőségeihez képest / természetbeni juttatások, személyes gondoskodást nyújtó ellátások. A gyermekek hátrányos helyzetére vagy veszélyeztetettségre utaló jelek esetében a lehetséges okok feltárása, családlátogatások alkalmával. Óvodánk feladata elsősorban a prevenció. A gyermekek felmérése, további gondozása folyamatos odafigyelést kíván, a gyermekeket, a csoportot évente több alkalommal gyermek és ifjúságvédelmi szempontok szerint ellenőrizni kell. Ha szükséges, a további ellátás, (szakellátások, hatósági intézkedések, stb.) a gyermekvédelmi munkatársunk felveszi a kapcsolatot a gyermekjóléti szolgálattal, a területi koordinátorral, aki tanáccsal ellátja, illetve megteszi a megfelelő lépéseket, a gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi. A kerület gyermekvédelmi munkaközösség alkalmain tevékenyen részt vesz. Feladatunk a Gyermekjóléti Szolgálatot mindjobban megismerni, és ha szükséges segítségüket igénybe venni.

Az óvónők a gyermekekkel megismertetik az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően az óvodai nevelés során mindazt a magatartásformát, / a tiltások és az elvárható magatartást / amely betartásával elkerülhetők a veszélyforrások. Ezt dokumentálni szükséges. Anyaotthonból érkező gyermekek fogadása szeretetteljes környezetben, melynek célja, hogy az esélyegyenlőtlenségek csökkenjenek. Kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, hogy az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése megvalósuljon. A gyermeket illető jogok szellemében szükséges biztosítani az egyenlő hozzáférést, s az esélyegyenlőség feltételeit.



## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

A balesetek megelőzése érdekében szükséges:

- példamutató magatartás,
- a felnőtt folyamatos jelenléte és figyelme a gyermekekre,
- a felnőtt figyelmeztetése a veszélyforrásra,
- az esetleges veszélyforrás haladéktalan megszüntetése,
- az intézmény vezetőjének való jelzés,
- a gyermekek nevelése során, az engedelmségre, szeretetre, nevelés,
- a másik gyermekekre való odafigyelés, fokozott óvatosságra intés.

A gyermekek egyéni, differenciált fejlesztése érdekében a tehetséggondozás, illetve a felzárkóztatás elsőrendű feladatot hárít az óvónőkre. Elsősorban a gyermekek felmérése során az átlagtól eltérő eseteket kell kiszűrni, majd a megfelelő fejlesztési lehetőségeket kell megtalálni, biztosítani számukra.

## X. ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Nkt. 8. § (1) Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

Azok a gyermekek, akiket a szülei keresztyén szellemben kívánnak nevelni, és az otthoni szemlélet nem ütközik az óvoda elveivel (kettős nevelés hátrányai, nehézségei elkerülése miatt), jelentkezhetnek az óvodánkba.

Az óvodai felvétel, átvétel jelentkezés alapján történik.

A szülő gyermeke óvodai felvételét, átvételét bármikor kérheti. Az újonnan jelentkező gyermekek fogadása az óvodai nevelési évben folyamatosan történik. Jelentkezés alkalmával szükséges meghatározni, hogy a szülő óvodánk mely telephelyére kívánja beíratni a gyermeket. Beiratkozásra a szülő hozza magával a kisgyermeket, hogy alkalom legyen a találkozásra, megismerkedésre személyesen is. Az óvodával való ismerkedés és a felvételi igény jelzése folyamatosan történik.

### X.1. Az óvodai felvétel

Az óvodai felvételtől, átvételtől az óvoda vezetője dönt. A gyermekek csoportba sorolásáról - a szülők és a pedagógusok véleményének figyelembevételével - az óvodavezető dönt. Az óvodában életkor szerint kialakított csoportok működnek: kiscsoport, középső csoport, nagycsoport. A gyermek az óvodát igénybe veheti:

- A harmadik év betöltésétől a tankötelezettség kezdetéig.
- Amikor a gyermek egészséges.
- Akkor, ha a szülő az étkezési térítési díjat befizette.

Az óvoda a Református Egyház Közoktatási törvénye alapján a felvételre jelentkező gyermekek felekezeti hovatartozásáról, egyházi kötődésének mértékéről tájékozódhat. Az intézmény nyitott az egyéb felekezeti gyermekek felvételére, de törekedni kell a református gyermekek többségére. Nem vehető fel az a gyermek, aki olyan közösségnek a tagja, amely össze nem egyeztethető nézeteket hirdet Református Egyház Közoktatási törvényével. A református köznevelési intézmény gyermekei óvodai életük megkezdésekor fogadalmat tesznek. Óvodás gyermekek esetében ezt helyettesíti a fenntartó gyülekezet lelkésze által történő megáldás. A megáldás időpontját és formáját a fenntartó egyetértésével az intézmény határozza meg.

### X.2. A beiratkozáshoz szükséges adminisztratív feltételek

Születési anyakönyvi kivonat személyi igazolvány, adatlap kitöltése.

Étkezési támogatás igénylése esetén a testvérek számát, a tartós betegséget igazoló hivatalos irat fénymásolatát, valamint (ha van), akkor az önkormányzat által kiállított „Határozat a gyermeknevelési támogatásról” készült fénymásolatot.

A felvételi eljárásban örömmel vesszük a lelkészi ajánlást.

### X.3. Felmentés

A fenntartó a szülő kérelmére és az óvodavezető, valamint a védőnő egyetértésével a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva az 5. életév betöltéséig felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei képességeinek kibontakoztatása sajátos helyzete indokolja. NKT. 8§ (2)

### XI. ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

A 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban Nkt. ) A 45.§ szerint

#### XI.1. A tankötelezettség kezdete

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. A tankötelezettség kezdetéről az óvoda vezetője dönt. Ha a gyermek nem járt óvodába az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság, az óvoda, az iskola vezetője vagy a szülő kezdeményezésére az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság dönt

#### XI.2. Iskolaérettség

A gyermek 6-7 éves korára belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az óvónők felmérik a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét. Részben a folyamatosan vezetett fejlődési napló alapján, részben az iskoláskor előtti ellenőrzés és értékelés alkalmával.

Január, február hónap folyamán, szülői egyeztetés után ki kell tölteni az óvodai szakvéleményt, amellyel az iskolákba kell jelentkezni. A Rózsakerti Demjén István Református Iskolával való együttműködés keretében a tanítónőket meghívjuk a szülői értekezletre, hogy tájékoztassák a szülőket a tanítási módszerek előnyeiről, hátrányairól. Ezzel szeretnénk segíteni őket a helyes döntéshozatalban.

A beiskolázással kapcsolatos ismereteket plakáton is kifüggesztjük. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a körzeti iskolába köteles megjelenni mindenki. Amennyiben nem a körzeti iskolába kívánják beíratni a gyermeket, szükséges, hogy a választott iskolát keresse fel a szülő a szükséges információ beszerzése és a fogadóképesség miatt. Az iskolai felvételtől, kizárólag az iskola igazgatója dönthet.

## XII. AZ ÓVODA MUNKAKÖZÖSSÉGEI

Egymás munkájának megfigyelésével, segítségével aktívan kívánjuk az ön- és továbbképzést biztosítani óvodánkban. Elméleti és gyakorlati ismeretek, továbbképzési anyagok közrebocsátásával, azok megbeszéléseken, értekezleteken való értékelésével szeretnénk az ismeretünk naprakészségét biztosítani.

A pedagógusok innovációjának elősegítése, megvalósítása elsődleges feladatunk. Szakmai munkaközösségünk témáját, az értékelés területét az éves nevelési munkaterv tartalmazza. A pedagógusok részére a továbbképzési terv alapján előre meghatározott ütemben biztosítjuk a képzési lehetőséget.

A továbbképzési tervet a törvényben meghatározottak alapján a 7 évenkénti képzési kötelezettségnek megfelelően biztosítjuk a dolgozók részére. Figyelembe vesszük a munkatársak életkorát is, és annak függvényében határozzuk meg beiskolázási sorrendet.

### XII.1. Szakmai munkaközösség I.

Tagjai munkájukat az intézményvezető megbízása alapján végzik. A Szakmai munkaközösség I. feladatai:

- A belső értékelési rendszer kiépítése, szabályozása és működtetése.
- Értékelési terv elkészítése, feladat elvégzése.
- A szükséges feltételek biztosítása, nyomon követése.
- A Pedagógiai Programban megfogalmazott feladatok és célok teljesítésének ellenőrzése.
- Módszertani kérdésekben az óvoda munkájának segítése.
- A belső értékelési rendszer működtetésével kapcsolatos feladatok ellátása az óvodavezetővel együtt.

A belső ellenőrzés feladatköre magában foglalja az intézményben folyó pedagógiai munkával összefüggő, és a gazdálkodási tevékenységgel kapcsolatos ellenőrzési feladatokat. A szakmai ellenőrzések éves ellenőrzési terv alapján történnek. Az ellenőrzési terv az intézményi munkaterv melléklete.

Az ellenőrzési tervnek tartalmaznia kell:

- Az ellenőrzés formáját
- Az ellenőrzési területeket
- Az ellenőrzés főbb szempontjait
- Az ellenőrzött időszak meghatározását
- Az ellenőrzést végző (k) megnevezését
- Az ellenőrzés befejezésének időpontját
- Az ellenőrzés tapasztalatai értékelésének időpontját és módját

Az ellenőrzések tapasztalatait az intézményvezető folyamatosan értékeli és azok alapján a szükséges intézkedéseket megteszi, illetve kezdeményezi.

Az ellenőrzések tapasztalatairól, eredményéről az érintetteket, a vizsgált terület vezetőit, valamint dolgozói értekezleten az intézmény dolgozóit az intézmény vezetője tájékoztatja.

### XII.2. Szakmai munkaközösség II.

A Szakmai munkaközösség II. az óvoda Pedagógiai Programja, Nevelési munkaterve és a munkaközösség tagjainak javaslatai alapján összeállított 1 évre szóló munkaterv szerint tevékenykedik. Munkáját a munkaközösség-vezető irányítja. A Szakmai munkaközösség II. vezetőjét a tagok javaslatára a vezető bízza meg,

A Szakmai munkaközösség II. vezetőjének feladata:

- Szervezi, irányítja és ellenőrzi a csoport szakmai munkáját.
- Az intézményvezető utasításának megfelelően elkészíti a csoport éves munkaprogramját.
- A csoport szakmai tevékenységéről rendszeresen beszámol az intézményvezetőnek, illetve a felügyelettel megbízott intézményvezető-helyettesnek.
- Segíti az intézményvezető humánpolitikai feladatainak ellátását, ellátja az ebben a körben rábízott feladatokat.
- A munkaközösség szakmai, módszertani kérdésekben segítséget ad a nevelési-oktatási intézményben folyó nevelő és oktató munka tervezéséhez, szervezéséhez, értékeléséhez, és ellenőrzéséhez.
- A munkaközösség gondoskodik a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak szakmai segítségéről.
- Munkáját minden évben a tanévnyitó értekezleten elfogadottak alapján végzik.

## XIII. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI

### XIII.1. Óvoda szintű szakmai dokumentumok:

- Pedagógia Program
- Pedagógus-értékelési szabályzat
- Éves működési terv

Nkt. 26. § (1) A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját alapul véve elkészítettük az óvoda helyi pedagógiai programját (továbbiakban: Program). Ez határozza meg az arculatunkat, a munkánkat. Programunkban megjelennek a református keresztyén hittantanítás óvodai programjának gondolatai, irányelvei. Pedagógusaink munkájuk elvégzésénél ezt tartják irányadónak. Erre építik fel nevelési, fejlesztési tervüket.

A minőségi munka biztosítása érdekében meghatároztuk:

- Az intézmény működésének hosszútávra szóló elveit és a megvalósítását szolgáló elképzeléseket.
- Kidolgoztuk a minőségfejlesztési rendszerünket, küldetésnyilatkozatunkat, és minőségcélunkat.
- Az intézmény működésének folyamatát, ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési feladatok végrehajtását.

Az éves óvodai munkaterv, működési terv tartalmazza:

- Helyzetelemzést, az előző év értékelése alapján.
- Az adott évre szóló kiemelt feladatokat, részleteket.
- Konkrét feladatokat, nevelőtestületi értekezletek témáit.
- A vizsgálendő területeket, az ellenőrzés, értékelés területeit, időpontját.
- Ünnepeket, szolgáltatásokat, a kapcsolattartást.
- Vezetői tervet, fejlesztési teendőket.

Az Intézményi Minőségirányítási Program működtetése érdekében a benne foglaltak éves feladatok szintjén kerül meghatározásra. Abban az adott évben aktuálisan megoldandó feladatok is rögzítésre kerülnek.

### XIII.2. Csoportos szakmai dokumentumok

A pedagógusok a Pedagógiai Program alapján vezetik a csoportnaplót.

A CSOPORTNAPLÓ TARTALMAZZA:

- Nevelési tervet
- Ezek a tervek hat hónap feladatait tartalmazzák. Az időszak lejártával az óvónők értékelik az elért eredményt, majd ezt alapul véve készítik el a következő időszak tervét.
- Csoportra, és a gyermekekre vonatkozó adatokat
- Nevelési gondozási, nevelési, és tanulási teendőket, szokásrendszer kialakítását, annak módját, feltételeit.
- A gyermekek között ellátandó feladatokat tevékenységenként.
- Tanulási terveket éves szinten, valamint heti lebontásban
- Ünnepek, kirándulások, egyéb szervezési teendőket
- Eseménytervet

A gyermekekről egyéni fejlődési napló és fejlesztési terv készül. Egyéni fejlődési napló tartalmazza:

- Az anamnézist, melyet a gyermekek óvodba kerülése után készítenek el.
- Felmérik a gyermek fejlettségét, táblázat formájában rögzítik azt.
- Ezt alapként használják fel a fejlesztési terv elkészítéséhez.
- A folyamatos megfigyelés dokumentálása lehetőséget ad a gyermekek fejlődésének nyomon követésére, a fejlesztési terv szükséges módosítására. Szöveges formában kerülnek rögzítésre azok a jelentősebb eseményeket, történéseket, amelyek meghatározóak a gyermekek életében, fejlődésében.
- Gyermekek megfigyelésének, felmérésének dokumentálására félévenként kerül sor.

A gyermekek óvodai életének szabályait, szokásait a felsorolt dokumentumokon kívül, a Házi rend is tartalmazza.



### XIV. ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az óvodai nevelés a pedagógiai program alapján valósul meg. Óvodai tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermek egészséges fejlődéséhez fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tereztetésével, szervezésével valósulnak meg. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre

A rendszerességnek és ismétlődésnek fontos szerepe van az érzelmi biztonság megteremtésében. A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal

#### XIV.1. Az óvoda munkarendje

Az óvodai nevelési év szept. 1.-től a következő év augusztus 31.-ig tart Az óvoda a fenntartó rendelkezése szerint tart zárva, melyről a szülők két hónappal előbb értesítést kapnak.

Óvoda nyitva tartása: 6-18 óráig. Az óvónők és a dajkák váltó műszakban végzik el feladataikat.

Ajánlott **napirend** nagy intervallumban:

- 6.00 - 9.15 gyermekek érkezése, szabad játék mindennapos mozgás, gondozási tevékenység; reggeli, áhítat
- 9.15 - 12.00 mindennapos mese-vers, játék, korosztálynak megfelelő tevékenység biztosítása, részképességek fejlesztése; játék a szabadban; ismeretszerző séta, kirándulás
- 12.00 - 13.00 gondozási tevékenység; ebéd
- 13.00 -14.30 pihenés / alvás; csendes tevékenység biztosítása
- 14.30 -15.30 gondozási tevékenység; uzsonna
- 15.30 - 18.00 szabad játék, szabadon választott tevékenység; szolgáltatások igénybevétele

### XIV.2. Az óvoda gazdálkodása

Intézményünk önálló gazdálkodó egység.

Nevelési és oktatási feladatainkat az állami normatíva és a kiegészítő támogatás, valamint a XXII. kerületi Önkormányzattal megkötött Köznevelési megállapodásban rögzített feltételek alapján elkészített éves költségvetésből fedezzük.

A Budapest-Budafoki Református Egyházközséghez érkező óvodai támogatásokkal próbáljuk keretünket kiegészíteni. Ezen kívül a különböző pályázatokon nyert összegekkel igyekszünk bővíteni tárgyi feltételeinket.

### XIV.3. Óvodánk személyi feltétele

| Óvoda dolgozói                          | Fő                                 |
|---|------------------------------------|
| Felsőfokú végzettségű főállású óvónők   | 21 10*2+vezető                     |
|   | <b>21 pedagógus</b>                |
| Pedagógiai asszisztens                  | 3 2+1                              |
| Pedagógiai munkát segítő főállású dajka | 10 10*1                            |
| gondozónő+                              | 2                                  |
| Óvodatitkár                             | 1                                  |
|   | <b>16 pedagógiai munkát segítő</b> |
| Gondnok, kertész alkalmazott            | 2                                  |
| konyhas munkakörben alkalmazott         | 1                                  |
| Gyógypedagógus - logopédus              | 0,6                                |
| Gazdasági tanácsadó                     | 1 21-nek 20%= 4,2                  |
|   | <b>5 technikai alkalmazott</b>     |

Az óvoda személyi ellátottsága biztosítja a működés optimális feltételeit.

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus Óvodánk pedagógusainak képzettsége biztosítja a gyermekek megfelelő fejlesztését. Pozitív modellként állhatnak a gyermekek előtt, hitükkel, emberi értékeikkel, gyakorló keresztyénységükkel, szaktudásukkal. Elfogadó, segítő támogató attitűdjükkel mintát jelentenek a gyermekek számára, Személyiségükben empátikusak, nyitottak a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadására, fejlesztésére, (bár a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését is igényli). Kiegyensúlyozott légkört biztosítanak a gyermeki személyiséget övező bizalom megvalósulásához. A nemzetiségi és migráns gyermekek nevelésénél figyelembe kell venni, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját,

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

anyanyelvét, megvalósuljanak a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzései. Szakmai munkájukat rendszeres munkaközösségi megbeszélésekkel, továbbképzéseken való részvétellel, újonnan megjelent szakirodalom beszerzésével, megismerésével végzik, ezzel biztosítják az innovatív pedagógia elvének megvalósítását.

Az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak hitükkel, személyiségükkel, értékes munkájukkal járulnak hozzá az óvodai munka eredményességéhez. Fontos, hogy a csoportokban együttműködő óvodapedagógusok szakmai téren, valamint személyiségükben is úgy tudjanak együtt dolgozni, hogy az a gyermekek javát szolgálja.

Egymást kiegészítve, pedagógiai szemléletüket egyeztetve, a pedagógiai programukat szem előtt tartva, egy célért, a gyermekért végezzék feladatukat, Isten segítségével. Az óvodai nevelés eredményességét segíti, az óvónő és a dajka, illetve valamennyi munkatárs folyamatos együttműködése, összehangolt munkája, pozitív attitűdje, a befogadó szellemiségű óvoda, az intervenciók nevelés kialakítása érdekében. Ezért a feladatok megbeszélése, a segítség formájának áttekintése, egyeztetése feltétlenül szükséges. A gyermekek előtt példa értékű a felnőttek egymás közötti kapcsolata, beszéde, hangneme, bármely munkaterületen is dolgoznak.

Az „Egymást különbnek tartván magatoknál” ige tudatában, mindenki a maga feladatát végezze el lelkiismeretesen.

### XIV.4. Óvodánk tárgyi feltétele

Óvodánk, annak ellenére, hogy lakótelep szélén helyezkedik el, mégis nyugodt környezetben található.

Óvodánk udvarán több nagy fa található, ami biztosítja az árnyékot, a jó levegőt. Az udvari mászókák kiválasztásának szempontjai voltak: a biztonságosság, valamint az, hogy fejlessze a gyermekek többirányú mozgáskészségét, ügyességét. Mindkét telephelyen az udvari játékok kialakítása az Uniós előírásoknak megfelelően történt. A gyermekek tevékenységét gazdagítja a virágoskert, veteményeskert, amit az udvar elkülönített részén alakítanak ki és művelnek az óvónők segítségével.

Az óvoda tárgyi ellátottsága biztosítja a működés optimális feltételeit. Rendelkezünk a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvodánkban használt tárgyi eszközök könnyen hozzáférhetőek, elhelyezésük biztonságos, a gyermekek fejlődését biztonságát, kényelmét szolgálja, megfelel a gyermekek változó testméretének, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. A gyermekek számára a biztonságos, kényelmes környezet, az egészségvédelem, a mozgásigény, játékigény kielégítése áll a középpontban. A sajátos nevelési igénynek megfelelő tárgyi, és eszközfeltételt biztosítunk.

Az óvoda dolgozóinak biztonságos, jó légkört eredményező munkakörülményt, megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk. A szülők fogadására a lehetőséget megteremtjük. A gyermekek biztonsága érdekében, a bejárati ajtóra elektromos zárat szereltettünk fel.

#### XIV.4.1. Helyiségeink: a mellékelt alaprajzon

#### XIV.4.2. Berendezés

Az eredetileg adományként kapott csoportszobai bútorzatot - asztalokat, székeket, játékpolicokat - folyamatosan újakra cseréljük, hogy a gyermekek esztétikai érzékének

## Halacska Református Óvoda Pedagógiai Programja

fejlesztését elősegítsük. Célul tűztük ki, hogy megteremtjük a biztonságos játék feltételeit, valamint biztosítsuk a szükséges játékteret. Terveink szerint ezt folytatjuk.

A gyermekek szivacson, műanyag ágyakon alszanak. A gyermeköltözőkben öltözőszekrények állnak a gyermekek rendelkezésére.

Fejlesztési terveink:

Szeretnénk eleget tenni az Oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.8) MKM rendelet, illetve a 11/1198. (VII. 24.) módosított változatában előírtaknak. Hiányok pótlása, az elhasználódott, megrongálódott berendezések felújítása, cseréje.

### XIV.4.3. Programunk megvalósításához szükséges eszközrendszer

|                                     | Rendelkezésre áll   | Szükséges beszerezni   |
|-------------------------------------|---|--|
| Játéktevékenység eszközei           | Korosztályonként építő, konstruáló, mozgásos, szerep és szabály játékhoz eszközök | Tartós, jó minőségű játékokat /lego<br>Mennyiségi bővítés, babaszoba bútor         |
|                                     | Fejlesztőjátékok  | Játéklehetőségek bővítéséhez, anyanyelvi, kommunikációs képesség fejlesztő játékok |
|                                     | Logikai játékok   | Értelmi képességet fejl. játékok, kreativitást fejl. anyagok, eszközök.            |
|                                     | Mozgáskészség fejlesztő j.  | Csoportszobai és udvar eszközök  |
| Tanuláshoz szükséges fejl. Eszközök | Szakkönyvek   | Hittan anyag feldolgozásához<br>plastikográf, flanel képek,<br>szakkönyvek         |
|                                     | Bibliai szemléltető képek   | Audiovizuális eszközök, diaképek   |
|                                     | TV, video, magnetofon   | Videó filmek   |
|                                     |   | Ének, zene, énekes játékok eszközei, hangszerek                                    |
|                                     |   | Külső világ megismerését elősegítő anyagok, eszk.                                  |
|                                     |   | Anyanyelvi neveléshez segédanyag   |
|                                     |   | Matematikához eszközök   |
| Óvodánk felszereltségéhez           |   | Textíliák  |

|  |  |                |
|--|--|----------------|
|  |  | Öltöző bútorok |
|--|--|----------------|

Szakmai felszereltség terén a hiányok pótlása folyamatosan történik.

Speciális eszközigény biztosítása kielégítő. A keresztyén neveléshez szükséges kiegészítő eszközöket, a gyerekekkel együtt készítik el, így oldják meg a gyermekek motiválását, elősegítve fejlődésüket. Arra törekszünk, hogy a foglalkozáshoz szükséges szemléltető eszközök a bibliai történetek megértését segítsék elő. Hozzák közelebb a gyermekekhez a régi kor stílusát, világát, segítsenek hozzá a játékos feldolgozáshoz. Törekszünk arra is, hogy a foglalkozásokat a természetben való megfigyelés módszerével, természetes anyagokkal való manipulálással dolgozzuk fel. A többoldalú érzékeltetés érdekében viszont szükséges az eszközök bővítése.

Szakkönyvek beszerzése, valamint a könyvtárunk, bővítése a pedagógusok szakmai fejlődését segíti elő. A könyvek gyűjteménye az óvónők saját gyűjteményükből, tulajdonukból, és a vásárolt irodalomból tevődik össze.

## XV. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Véleményezte:

.....  
.....

Egyetértését nyilvánította: SZMK

.....  
.....

Elfogadta: Nevelőtestület

.....  
.....

Jóváhagyta:

.....  
.....

Tájékoztatásul megkapta:

.....  
.....

Irattári száma:

## XVI. FÜGGELÉK

**Családlátogatással** kapcsolatos javaslatok:

Mindenkit meglátogatni kiscsoportban (első két évben).

Testvérgyerekeket a két csoport óvónői közül az egyik-egyik látogatja meg.

Fontossági sorrend előtérbe helyezése.

### **Fogadóórák tartása**

- előre egyeztetett időpontban
- havonta meghatározott időpontban, ha előre jelzi a szülő, vagy az óvónő a beszélgetés szükségességét.
- Fogadóórán, családlátogatáson a gyermek csoportjához tartozó mindkét óvónő jelen kell, hogy legyen. Ettől eltérő megoldást, csak előre egyeztetett, indokolt esetben lehetséges megvalósítani.

### **Szülői értekezletek szervezése**

Figyelni kell arra, hogy a szülői értekezletek időpontjánál a csoport mindhárom dolgozójának lehetősége legyen a részvételre.

Nagy csoportos iskolás szülői értekezletet szervezésének irányelvei:

Rózsakerti Demjén István Református Iskola meghívása

Összevont szülői témaköre után lehessen az aktuális csoportos témával külön-külön is foglalkozni. Nem kelljen újabb szülői értekezletet összehívni.

A két intézményegység részére egyszerre lehessen megtartani a tájékoztatót.

Az óvoda hagyományainak szervezésekor a Pedagógiai Programban felsorolt irányelveket kell szem előtt tartani. Megvalósításukat nem terheli kötelezettség. Fenntartjuk a változtatás lehetőségét. Az aktuális éves Munkatervben rögzítjük, hogy mely programokat kívánjuk előtérbe helyezni, azt milyen formában, időpontban kívánjuk lebonyolítani.

Ezt minden évben a tanévzáró értékelő értekezleten a tapasztalatok alapján megvizsgáljuk, és ez alapján tervezzük a következő év programjait.

Nevelőtestület döntéséhez a határozatban foglaltak szerint 2/3-os egyetértés szükséges.

### **Keddi megbeszélések szervezése**

Minden csoportból 1-1 óvónő, jelenléti ívvel igazolva a részvételt. A hallott információt átadja a kolléganőknek. A megbeszélésekről jegyzőkönyv készül. Előző alkalommal hozott döntések, határozatok kikerülnek a nevelőtestületi szobánál elhelyezett falitáblára.

Alkalmazotti közösségünk döntéseit alapos átgondolással, átértékeléssel, a cél teljesíthetőségét szem előtt tartva, egy újabb döntéssel közösen felül lehet bírálni. A változtatás indokát alaposan át kell gondolni, hogy az ne tűnhessen, határozatlanságnak, indokolatlan módosításnak, kiszámíthatatlanságnak.